

ŞİİR SORUŞTURMASI I

Bu Sayıda

VURAL KAYA	
Eski Sokak	2
M. SELİM ALDEMİR	
Karanfil	2
FATMA ÖZLÜ	
Sessiz Bir Düş Vakti.....	3
*METİN DEMİRCİ	
Şiir Öğrenilir	4
ETHEM ERDOĞAN	
Gül Mersiyesi	8
*DİLAVER CEBECİ	
Tenkidin olmadığı yerde.....	9
*NURETTİN DURMAN	
Yazılanlar ciddiye alınmıyor.....	10
SÜLEYMAN PEKİN	
Nesli Tükenen Karanlık.....	11
*METİN ÖNAL MENGÜŞOĞLU	
Vahy Emsalsiz Şiirdir.....	12
MEHMET SOLAK	
Mevsimlerden Arda Kalan Şiir	13
VEFA TAŞDELEN	
Tutanak.....	14
*HASAN ALİ KASIR	
Şiir Ne Gaye Ne Vasıta'dır.....	15
MEVLÜT TOPUKSAL	
Malatya	15
YAŞAR ELMAS	
Bu Bir Şiiri Perişandır	16
*MURAT KAPKINER	
Ben Varım	17
Muhlis SALİHOĞLU	
Ağaran Tarih	17
*CENGİZ COŞKUN	
Bir Kaç 'İyi Adam' Var	18
NEZİR ÇAKMAK	
Tulunnur	19
GÖKHAN AKÇİÇEK	
Gülerek Gir Şehre	20
ERDAL NOYAN	
Ağıt.....	20
ABDULLAH YİĞİTOĞLU	
Aldanırsın	20
ORHAN CEYLAN	
Yarım Kalan Son Yazıt	21
CEVAT AKKANAT	
Şiirin İpek Sesi XIV	22
ŞUHATŞİ TAKATU	
Çev: Ahmet Yalçınkaya	
Filistin Zeytini.....	24

SORUŞTURMA

22. sayımızın sayfalarını 'Şiir Soruşturma' mızın 1. bölümüne açtık. İkinci bölümü 23. sayımızda yayınlamayı hedefliyoruz. Sayfaların büyük kısmını 'Soruşturma'ya ayırmamız sebebiyle orta sayfa sohbetimizi bir sonraki sayıya bıraktık.

İtiraf edelim ki; soruşturma sorularının kısa, kıskırtıcı, dolayısı ile şairlere geniş bir zemin açacak şekilde düzenledik. Bu meyanda sarsıcı, sorgulayıcı (belki yeniden inşa için yıkıcı) cevapların gelmesini beklemeyi hakettiğimize de inanıyor idik.

Soruşturmaya verilen cevapların Türkiye'mizin şiir atmosferinin hali pür mealini göstermesi bakımından ilgi çekeceğini umuyoruz. Türkiye'de şiir ne için vardır, var mıdır, yok mudur olması gereken nedir? gibi soruların cevaplarının aranıp bulunabilmesi için yaptığımız 'soruşturma'nın devamının gelmesini (getirilmesini) temenni ediyoruz.

Rahatsız olmadan ve rahatsız edilmeden, sorgulanmaktan uzak kalarak yapılan işlerin; kendini tekrar, sahte mutmainlik, yaşanan (yaşayan) edebiyat ortamından uzaklaşma gibi olumsuz sonuçlara kapı açacağına inanıyoruz. Diri kalabilmemizin tek şartının önce kendimizi, sonra başkalarını sorgulamaktan geçtiğini biliyoruz.

Edebiyatımızda bu gün için varılmış bir hedef yoktur. Maalesef varılması amaçlanmış bir hedef te gözükmemektedir. Biz 'Kırağı' olarak böyle bir ortamdan rahatsızlık duyuyor ve rahatsızlığımızı çeşitli vesilelerle dile getiriyoruz.

Ne yapıp ne yapamadığımız, hangi noktadan yola çıkıp nerelere geldiğimiz; ilk sayımızdan elinizdeki sayıya kadar dergimiz incelendiğinde açık ve seçik olarak görülebilecektir. Gerçekleştirmek istediğimiz amaçları geniş bir zaman dilimine yayarak, sindirerek gerçekleştirmek niyetindeyiz. Bu niyetimiz; bütün görmezden gelmelere, bilinçli -veya bilinçsiz çölmelere rağmen devam etti ve Allah bize sağlık ve sıhhat verdiği sürece de devam edecek.

Bu vesileyle 'diri'leri tekrar tekrar Kırağı'ya çağırıyoruz.

Bizi çağırarak her güzellik ehlinin davetine de bütün samimiyetimizle icabet etmeye hazırız.

Vesselam

KIRAĞI

Vural KAYA

ESKİ SOKAK

işlemesiz bir hayatın
pervazla sevişmesinden
uçurtmamın renginden bahset
eski sokağım
yağmur alınlı çocuklarını çağır bana
tacir seslerini
cumbaların sırrını yahut.

M. Selim ALDEMİR

KARANFİL

Gözlerimde buram buram tüllenen sevdâ
Ufukta doğanı güneş zannetme, değil
Bak! Rengi kızıldan kaçmış, bambaşka sema
O, parmaklarında duran pembe karanfil

Kırağı Şiir Dergisi • Kırk beş günde bir çıkar • Sahibi ve yazı işleri Müdürü: Cengiz Coşkun • Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca • Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz • Yıllık Abone: 600.000.-TL. • Posta Çeki Hesap Numarası: Tayyib Atmaca 507532 • Okuyucusuna gönderilir. • Gelen her mektup cevaplandırılır • Gönderdiğiniz her mektup için iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. • Yazışma Adresi: P.K. 50 Osmaniye / Adana • Telefonlar Büro (0-322) 8149809 C.C:(0364) 2122997 Ev: T.A: (0-322) 812 72 56 Ev: M.D.: (0-322) 822 17 68 • Grafik Düzenleme : HEDEF YAYINCILIK A.Ş. Tlf : (0364) 2122997 • Baskı: LAZER O'SET - 341 23 70 - ANKARA • Dizgi: Vedat KARABOYA

SESSİZ BİR DÜŞ VAKTİ

Yürüyorum yalnızlığın eteklerine yapışarak şeyhim
içimde ak kanatlarıyla çırpınan bir çocuk
korkup tedirgin oluyor yeryüzünün kartallarından
bir ürperti onu tâ dergâhına kadar taşıyor

Durup diz çöküyorum önünde bütün ağırlığımla
kutlu sözler dökülüyor ağzından
Aşk yudumlamak Mecnun olmaya adaylıktır
Bahar gül'e açılan vuslat kapısı
gözyaşı, kalbin kırk ikindilerle yıkanişidir
Sustum, kış ortasında yüreğim Ağustos yanığı
kapanıp ayaklarına yalnızlığın
uçurdum içimdeki çocuğu beyaz bir düş ülkesine

Şeyhim daha büyümedim ben
acıya kanat açmadım
hüznümü gece yıldızların gözlerinde sakladım
gemilerimi yakmadım sahilde
düşkün bir seyyah gibi buyur et beni
daha yalvarışı tadmadım kapılarda

Şeyhim ilmek ilmek çöz içimi
bir tahta dokunuş bırak gölde süzülen yüreğime
henüz yüzmeyi bilmiyorken
bana okyanusun mağrur sultanından bahsetme
büyümedim ben
sevmedim ben
özlemedim ben
külüm savrulmadı, yanmadım ben...

ŞİİR ÖĞRENİLİR

1- Şiir var mı?

2- Ciddi bir şiir eleştirisi ve eleştirmen yokluğunun doğurduğu handikaplar nelerdir?

3- Her şeyin pazarlanabilir bir meta haline dönüştürüldüğü bir ortamda yazmanın ve yayınlamanın mantığı nedir?

4- Gençlerimiz neden çok konuşup çok yazıyor, tecrübelerimiz neden susuyor?

5- Şölenler şölen gibi, dergiler dergi gibi mi? Değilse, bu yanlışlığı sürdürmenin gerekçesi nedir?

6- Şiir hayatın vazgeçilmez bir gayesi mi? Şiir i hayat gibi mi yaşamalıyız, hayatı şiir gibi mi?

7- Şair var mı?

1- Elbette vardır. Şiir insanda oluşur. İnsan fıtratının genel bir özelliğidir. Diğer pek çok özellik gibi şiir de insani bir imkândır. Kullanan kullanır, kullanmayanda atıl kalır.

Bilinir ki insanın bir iç boşluğu vardır. Ona bazıları iç dünya da derler. Şiir işte o iç dünyada meydana gelir, söz veya yazı şeklinde ifade edilir. Bu iş için ise, pek çok bilgi ve beceri, hatta tecrübe gerekir. Bundan dolayıdır ki; şiir öğrenilir.

İnsanın en özgür olduğu yer, kendi iç dünyasıdır. Orda istediği gibi dolaşır, olmadık şeyler tasarlar, hayaller kurar. Geçmişin ve geleceğin olmadığı tek alan, insan için orasıdır. Orada neyin nasıl yansıtacağı belli değildir. Sözün etkisi başkadır, eşyanın etkisi başkadır. Orda dağlar başka yansır. Deniz bilinen denizden daha büyük veya daha küçüktür. Orda kuşların kanatlı ya da kanatsız olması bir şey ifade etmez. Bilgi bizim bildiğimiz şekilde tasnif edilmez. Arşivler alfabetik sıralı değildir. Güneş sadece bir resim. Ne aydınlatır, ne de ısıtır. Ordakilerin hepsi kişiye özeldir. Orda dostlar da düşmanlar da standarttır.

Oranın ayrı bir dili vardır, 'sessiz'. Sağır ve dilsizler dahi orda konuşurlar. Her ne kadar kişinin en iyi bildiği dilin yansıması şeklinde olursa da oradaki konuşma, lisansların heyulasıdır.

İnsan içine kapanınca dışarıda yaşar, dışarıya kapanınca içeride yaşar. İkisini bir arada yaşamaya başlarsa şiir yapar. Kişi böyle durumlarda iyice şiirleşir. Kendine geldiğinde, yani dış dünyaya kontakt açtığında o tecrübesini form haline getirir ve bunun adı şiir olur.

Şurası bilinmelidir ki şiirsel havaya girmek ve iç dünyayla bağlantı kurmak öyle sanıldığı kadar kolay değildir. O karanlık ortamda neyin nerde olduğunu tesbit edip doğru yerde çakışmak çok zordur. Şu yaşadığımız hayat bile bize iki de bir kapı açar iç dünyamıza. Acılar, sevgiler, ihanetler, dostluklar, kuşlar, çiçekler, renkler, zevkler iç dünyamızın anahtarlarıdır.

İşte bunu tecrübe eden insan bu işi öğrenir. Görgüsü, bilgisi, becerisi ve de ideali oranında güzel duygusal formlar ortaya çıkarır. Bunun yaparken de yararlanır. Hele kendine has bir üslup ve üslup gerçekleştirmişse şair

işi kolaylaştırmış demektir. Böyle bir tezgahın ürününe şiir dendiğini hemen herkes bilmektedir.

İnsan bu gereklerin gereğini yerine getirip şiiri öğrenmiş ve eskiden beridir de bu işi yapmaktadır.

Bizde de şiir vardır. Ancak bu günlerde şiirimiz yansız, yönşüz, tatsız, tuzsuz bir özellik arz etmektedir. Dış dünyamız sanki iç dünyamızı da işgal etmiş.

Elini kalbine atan ya bir avuç bahaneçilik, ya da bir avuç korkaklık, ya da bir avuç hiçbirşeylikle dönmektedir. Usul ve üslup yokluğu da buna eklenince acaiplikler kağıtlarda boy gösteriyor ve şiirimiz adını tarihe böyle kaydettiriyor.

Velhasıl biz de şiir vardır ama varlığı ile yokluğu arasındaki farkı görmek için yüksek dereceli büyüteçler gerekmektedir.

2- Ciddi neyimiz var ki ciddi bir şiir eleştirimiz olsun deyip geçebildik bu soruyu ama iş o kadar basit değil. Çünkü eleştiri kaliteye etki eden önemli bir olaydır. Ancak bunu kimler yapmalı ve nasıl yapmalı sorusu pek çok sorunu da beraberinde getirmektedir.

Şöyle ki batılilar; eleştiri sanatçıları yapmalı, ya da bu iş ayrı bir sahadır, uzmanlık gerektirir. Eleştiri de bir ilimdir, bunu da başkaları yapmalıdır şeklinde iki görüş üzerinde tartışmışlardır. Bizim dünyamızda bu sorun, ciddi bir biçimde ele alınıp bir neticeye ulaştırılmamıştır. Bizde eleştiri yok, bu bir gerçek ama olsa ne olur, o da ayrı bir problem. Kimler daha layıktır bu işe, eskiler mi yeniler mi? Şiiri bizzat şairler mi eleştirmelidir yoksa eleştiri bir alan kabul edip ayrı bir yerdekiler mi yapmalıdır bu işi?

Eskilerin tecrübeleri onların bu işte bir adım ileride sayılmalarına yeterlidir fakat bizde eskilerin o kadar çok işleri var ki; sanata ancak çok az bir zaman ayırabilmektedirler. Gazete köşelerini doldurmak, şiir şölenlerinde boy göstermek, yurt dışı geziler yapmak, resmi törenlere katılmak, siyasi tartışmalardan, ekonomik, ideolojik tartışmalara kadar her tür tv. programlarına müdahim olmak gibi daha neler neler... Eskilerin böylesi yoğun işlerden zaman artırıp eleştiri yapması çok zor bir olaydır.

Ayrıca eskilerin bıçakları genellikle çok keskindir. Sanatçıları ayakta tutan en iyiyi ben bilirim duygusu, yeniliğin önünü tıkayan bir engel de olabilir. Daha fidan durumundaki yenilerin üzerine eskilerin 'ene' rüzgarlarının esmesi o tazelerin kavrulup yok olmasına sebep olabilir. Ben bizzat benzer bir olayın şahidiyim. Eskilerden birine götürdüğümüz bir arkadaşımızın şiirlerine o mübarek zatın nefesinin nasıl alev gibi indiğini hiç unutmam. O arkadaşımız umut vadeden bir şairken o günden beri artık şiir yazamamaktadır.

Salt eleştirmenliği meslek edinip şiirleri eleştirsek ne olur? Bence böyle bir oluşumun da pek çok handikapı vardır. Bir kere bu kişiler şiire kalıplar biçecektir. Salt bilgiyle ben, tecrübenin değerlendirilebileceğine

inanmıyorum. Bazı şeyler vardır ki onun hakkında gerçek bir değerlendirme yapmak için o işin içinden gelmeyi gerektirir. Dış ağrısı çekmeyen bir insanın dış ağrısı hakkında söyleyecekleri hep yavan kalacaktır. Hele dış ağrısı konusundaki yetki, o dışın ağrısı çekmeyen birisine ait olursa düşünün dış ağrılarının ne kadar eften püften bir acı konumuna ineceğini.

Öyle ki kısa zamanda eleştiri tekelleşir ve ticari bir olay haline gelir. Eleştirmenlerin tavsiyesi doğrultusunda şiirler yazılır. Eleştirmenlerin standartına uymayan şiirler şiir olmaktan uzak kalır. Verim ve kalite yükselecek derken tam aksi bir durumla karşılaşılabilir.

Daha pek çok handikaplarla karşılaşmak olasıdır bu iki yönleme işlerlik kazandırdığımızda. Ancak bu işi dergiciler bilinçli bir şekilde ele alırsa çok faydalı bir hizmet yapılmış ve şiir de kalitenin artmasına katkıda bulunulmuş olur. Dergiciler yeni çıkan şiir kitaplarını sadece tanıtmakta kalmamalı, sorularla diğer şairlerden eleştiriler istenmelidir. Böylece hem şairler tanıştırılmış, hem de şairle okuyucu tanıştırılmış, hem de yan gelip yatanlara eleştiri yapma imkânıyla birlikte de işin içine çekilmiş olur.

Böylesi bir faaliyet herkes için iyi olacaktır. Ortalık hareketlenir, şiirin kalitesi yükselir. Daha çok dergi satılır.

Bu yöntemde riskler de azdır. Bir şairin diğer bir şairi biçmesi engellenir. Yani tehlike arzeden eleştiriler yayınlanmaz. İşin adalet ve insaf ölçüsü içinde kalması sağlanır.

Her edebiyat dergisi yılda beş eserin eleştirisini yaptırır ve yayınlarsa sanırım, eserim hakkında kim ne diyecek diye bekleyen pek çok şairin de gönlü hoş edilebilir.

3- Her şeyin pazarlanabilir bir meta haline dönüştürülmüş olması yazmaya ve yayınlamaya bir gerekçedir. Bilinir ki yazarlar hassas insanlardır. Hatta bunu şöyle söylemek de mümkün; toplumların her zaman dengeli insanları yazarlar olmuştur. Bunlar dengenin ne olduğunu bilirler, dengeli yaşamaya çalışırlar. Dengelerin altüst olmaya başladığı anlar rahatsızlanırlar. Bu insanlar böyle durumlarda fedakarca işlere atılırlar. Kimi fiili kimi fikri pek çok faaliyete neden olurlar. Bunlar her kesimden çıkar. Yazar ve yayıncılar bu hassasiyeti her an yaşadıklarından her şeyin pazarlanabilir bir meta haline dönüştürüldüğü bir ortamda daha çok bunalırlar, endişeleri artar, kendilerini bu olumsuzlukların müsebbibi olarak kabul ederler. Vaziyeti insanlara bildirmeyi kendilerine iki kere vazife bilirler.

Gerçi çoğu yazar ve yayıncı böylesine bir tasnif yapmaz ama yapılsa bile buna benzer nedenler sıralanacaktır. Her zaman sorumluluğun mantığı oluşmaz. İnsan bazen doğru bildiğini, neden ve niçinini soruşturmadan yapar. Bir gün biri çıkıp, sizin sorduğunuz gibi bir soru sorunca nedenini niçinini araştırır yaptıklarının. Yazar ve yayıncıyı yakışanı da, galiba bu mantık olsa gerek.

4- Herkes konunun gereğini yerine getiriyor da diyebiliriz. İnsanlar kendi kendilerine kaldığında doğallık ortaya çıkar. Gençler yapılarının gereği daha atak daha

canlı ve hareketlidirler. Tecrübeliler de yaş ve tecrübenin getirdiği ağırlığı hissettirirler çevrelerine. Bunun bir eğitimsizliğin sonucu olduğuna inanmıyorum. Gerçek bir eğitimden geçmiş toplumların gençleri temkinli, tecrübelileri yaşlarına göre daha faaldir.

Bize gelince bizde eğitim diye bir şey kalmadı. Herkes kendi doğallığını yaşamaktadır. Bizde tecrübe denen bir şey bu günün gençlerinin denediğinin daha önce denenmiş halidir. Bilinçli bir deneyim falan değildir. Yani, gencin yorulmuş halidir bizim, tecrübeli dediğimiz insanların hali.

Daha somut konuşmak gerekirse bizim şu an ki durumumuz bir karşıtıslığın yaşanıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Bundan yirmi yıl önce ülkemizde insanlar sünü olarak oluşturulan bir hareketin iki ucundan birinde yer almak zorunda bırakılmıştı. Üniversitelerde kendini daha belirgin bir vaziyette gösteren bu oluşum esastan çokünce, varlıklarını birbirlerinin varlığıyla idame ettiren iki kutuptan birinin mahvı diğerinin de varlık nedenini ortadan kaldırmıştır. Sol akımın akamete uğraması sol düşünceyi ve sanatı sıfırladığı gibi onun zıddı olarak gelişen sağ düşünce ve sanatı da bitirmiştir. Zaten bu günün tecrübelileri dediğimiz insanların pek çoğu o günlerin bitirimleridir.

O zamanlar sağın da solun da ötesinde kalanlar vardı ama bunların da kendi ayakları değildi ayakta durmalarını sağlayan. Onlar da sadece sağa ve sola aykırı oluşlarıyla bir şeymiş gibi görünüyordular ama sağ ve sol koltuk değneklerinin çürümesi onların da foyasını meydana çıkarmış, dayanaklarından olmuş kötürümler gibi yığılıp kalmışlardır.

Bu insanlar susmasınlar da ne yapsınlar...

Bir diğer kesim vardır ki onlar sağın ve solun ve de ortanın ne olduğunu erken farkedip arayışlara yönelmişlerdir. Bunlar gerçek tecrübelilerdir. Bunların handikapı da herşeyi kendi çabalarıyla yanıltma ve sına yoluyla elde etmiş olmalarında saklıdır. Bu tecrübeliler bundan on yıl önce yazıp söylediklerine sahiplenmekten çekinir halledirler. Onların da içten içe ben nasıl böyle düşünmüşüm, ya da ben nasıl olur da böyle bir şiir yazmışım, muhasebesi içinde kıvrandıkları kanaatindeyim. Hatta, zamanında şöyle demiştin hala öyle mi düşünüyorsun şeklinde biri soracak diye ödleri kopar, bunların.

Susmasınlar da ne yapsınlar bu insanlar...

Bir de kendilerini bir şey olmuş zannedip, ben öyle her yerde yazmam, ben kimseye gitmem, herkes bana gelsin diyenler vardır ki; onların susması bence daha hayırlıdır.

Ayrıca susması gerekmeyen, hatta susmadığı halde sesini duyuracak imkanlardan yoksun tecrübeliler de vardır ki onlar da psikolojik baskının mahkumu durumundadırlar.

Eh bu kadar suskunun karşısında gençler çok konuşmasın da ne yapsın. Sonra genç, tecrübeli, içi dolu diye bildiği birisinin kapısını çaldığında öyle cılız şeylerle karşılaşılıyor ki; buna göre ben feristahım deme hakkını kendinde buluyor.

Genç çok konuşmasın da ne yapsın... Gençler çok yazmasın da ne yapsınlar? Bakıyor tecrübe gazete

köşlerinde siyaset yapıyor. Şu partinin ya da bu partinin kavalinin çalıyor. Bakıyor tecrübeli denen, sanatın piri denen kişiler sermayenin kahyalığına soyunmuş, her şeyin pazarlanabilir meta haline dönüştürülmesi için çaba sarfediyor. Bakıyor kimi ustalar şeyhliğe soyunmuş müridlere üflemele gününü gün ediyor.

Gençler çok konuşmasınlar da ne yapsınlar... Kimse konuşmuyorsa, kimse yazmıyorsa gençlerin çok konuşup çok yazması kadar doğal bir şey olabilir mi? Hatta çok konuşmasalar bile çok konuşuyor gibi görünecektir onlar. Çünkü başka konuşanların yokluğu konuşanların çok konuştuğu yanılgısına götürür insanı.

5- Dergileri bilmem ama şölenler için sadece 'gibi' diyebiliriz. Siyasilerin bilhassa belediyelerin belediyenin gelirlerini şairlere aktarıp (padişahların veya devlet büyüklerinin eskiden yaptıkları gibi) oya tahvil edişlerine şiir şöleni adı veriliyor bizim ülkemizde. TYB bir kaç ekip oluşturup belediyelerin ihtiyaçlarını karşılar hale gelmiştir. TYB başkanına da RTÜK üyeliğinin bahşedilmiş olması bile şiir şölenlerinin ücretinin kaç akçeye mal olduğunun delilidir. Yani şiir şölenlerinin bir siyasi partinin faaliyeti mi yoksa gerçekten şiir şöleni mi olduğu tartışma konusundur. Davulcu çağırır gibi belediye; Yazarlar Birliğinin şairlerini kiralayıp festivalin renklenmesini sağlamanın adına şölen demek gerekiyorsa, buna ben ancak 'gibi' kelimesi yeter diyorum.

Bizim beldemizde (Çorum) kaç yıldır festival yapılıyor ve son iki senedir de şiir şöleni adı altında bazı faaliyetler gerçekleştiriliyor ama ben bizim beldemizden bir kişinin o faaliyetlere davet edildiğini görmedim.

Halk oyunları ekibi gibi bir şairler ekibi de gelir çalıp söyler, ücretini alıp gider. Başka illerde yapılan etkinlikler de hemen hemen aynı; çünkü gazete haberlerinden öğrendiğimize göre oralarda da aynı adamlar çalıp söylemişler, hatta aynı şiirler oralarda da aynen okunmuş.

Müslüman bir yazar yetimin ve de binbir türlü insanın sağlık, eğitim, yol, su, ekmek sorunu çözülsün diye biriktirilen paradan iki şiir okudum diye ücret alabilir mi? Madalyalarla, hediyelerle, çaylarla, çorbalarla israfa nasıl razı olabilir bir yazar? Ben bu ve benzer sebeplerden dolayı belediyelerin şiir şöleni adı altında yaptığı faaliyetlere karşıyım. Bir şey yapılacaksa belediyelerin keselerini değil de partiler kendi kasalarını açmalarıdır, bu işe bu millet malının bir kuruluşunun bir yazarın kursağına inmesine razı değilim. Milletin parasıyla parti propagandası yapmanın adı şiir şöleni ise olmaz olsun o şölen...

Belediyenin biri şölen yapar diğer belediyenin otobüsleri oraya adam taşır, neymiş gezi yapıyor. Geziye gidenlere bakıyorsun o belediye yönetiminin sahibi durumunda olan partinin adamları. Acaba aynı belediye başka ildeki farklı bir partinin belediyesinin düzenlediği bir şölene o partinin adamlarını taşımak için kendi belediyesinin otobüsünü tahsis eder mi? Ya da böyle bir uygulama olmuş mudur şimdiye kadar? Çevre illerden Konya'ya seyahatler düzenlenir de neden İzmir faaliyetlerine vatandaş hiç götürülmez. Bunlar şölen falan değil doğrudan bir siyasi partinin siyasal faaliyetleridir. Bizim şairlerimiz de buna alet olurlar. Hele Bahaettin

Karakoç gibi dini hassasiyeti çok yüksek bildiğimiz bir yazarın bunlara alet olması gerçekten düşündürücü bir olaydır.

Dergiciliğe gelince, eğer belediyeler kültür etkinliklerini destekliyoruz adı altında bazı dergileri destekliyorsa çok vahim bir olay söz konusudur. Her şeyden önce belediyeler birer siyasi kurumdur ve maddi imkânları ise beytül-maldir. Oradan çıkacak her kör kuruşun vebali çok ağırdır.

Asıl dergiciliğe gelince istenilen kalite de olmamakla birlikte çok güzel dergiler çıkarılmaktadır ülkemizde. Bu dergilerin hepsi büyük fedakarlıklarla çıkarılmaktadır. Bu bir sevda işidir. Müslüman kesim için konuşacak olursak bu ülkede dergi çıkarmak için ya sevdalı ya da paralı olmak gerekmektedir. Ben biliyorum ki bizim tarafta dergi çıkarın arkadaşların hepsi bir sevdıyla çıkarıyorlar dergilerini. Kimi harçlığını, kimi maaşını kimi bir başka zaruri ihtiyacını erteleyip çıkarmaya çalışmaktadır dergisini. Hapse girme riskine, aç kalma riskine, fincancı katırlarını ürkütme riskine rağmen dergilerini çıkarmaya çalışıyorlar bu gençler.

Bu kadar olumsuzluğa rağmen bu ülkede birileri edebiyat sanat dergileri çıkarma başarısı gösterebiliyorsa onları tebrik etmek gerekir. Dedik ya bu sevda olayıdır. Değilse bir zamanlar büyük imkansızlıklar içerisindeyken dergi çıkaranlar bugün çok daha geniş imkanlar elde ettikleri halde bir şey yapmaz durumda olmazlardı.

Velhasıl şölen için sadece 'gibi' derken, dergicilik hakkında bravo gençlere diyorum.

Dergiciliği gerekçesiz sürdürmek zorundayız ama şölenlerin edebe aykırı düzenlenmesi ve diğer sakıncalardan dolayı devam ettirmek ve devam etmesinde yardımcı olmak hiç iyi bir şey değildir. Yapılan iş, işin özünün şanına yakışır olmalıdır.

6- Biz müslümanlar için böyle bir şey söz konusu olamaz. İnsanın yaratılış gayesi kulluk olarak bildirilmiştir. İnsan her şeyden vazgeçer ama kul olmaktan vazgeçemez. Bu isteğe bağlı bir şey değildir. İnsan muhakkak bir şeye kul olmak zorundadır. Ne mutlu Allah'a kul olanlara...

Ben hayatın şurası vazgeçilmez bir gayesidir, şu ise vazgeçilebilir bir gayesidir gibi bir tasnife tabii tutulmasından yana değilim. Şiir de insan hayatında bir miktar yer tutan bir olgudur. Hatta pek çok insan hayatının şiir diye bir yanının olup olmadığını anlamadan ömrünü tamamlayıp gitmiştir.

Müslümanın şiire öylesine bir tutkuyla bağlanması tehlikeli bir durumdur. Şiiri üfürüp onu herşeye şamil kılmak bize yakışmaz. Sonra şiir bize bir ruhsat olarak verilmiştir. 'Şairlere gelince onlara da sapıklar uyar. Onların her vadide şaşkın şaşkın dolaştıklarını ve gerçekten yapmadıkları şeyleri söylediklerini görmedin mi? Ancak iman edip iyi ameller işleyenler, Allah'ı çokça ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında kendilerini savunanlar müstesna; haksızlık edenler hangi akibete döndürüleceklerini yakında bileceklerdir.' (Şuara /224.225.226.227 Hamdi Yazır)

Şairler ve şiir için Rabbimizin hükmü bu. Nasıl olur da azimete bile layık görülmeyen bir durumu biz hayatın vazgeçilmez gayesi olarak görebiliriz. Bizim bu konudaki

sınırımız 'Salih amel, Allah'ı daha çok zikretme, zulme karşı sesimizi yükseltme'den öte geçemez. Hatta bu ayetler bizim konularımızı bile anahatlarıyla belirlemiştir desek yerinde bir söz söylemiş oluruz diye düşünüyorum.

Biz ya bir salih ameli şiir olarak ifade edebiliriz, ya Allah'ı daha çok övmek içi şiirden yararlanırsınız ya da zalimlere karşı isyanı seslendirmede şiirden medet umabiliriz. Bunun ötesi her vadiye başı boş dolaşmaktır ya da yapmadığını yaptım demektir. Örnek istersek Yunus Allah'ı çok çok övmeye şiiri kullanmış, Dadaloğlu zalime karşı 'Ferman padişahın dağılar bizimdir' şeklinde bir söyleyişle şiirden yararlanmıştır.

Şunu vurgulamak istiyorum ki şiir sanıldığı gibi masum bir olay değildir. İmanla kontrolü yapılmazsa insanı hakkın karşısına dikiverir. Salih amel ve zikirle desteklenmezse ipin ucu şeytanın eline geçer.

Nasıl ki matematik, fizik, kimya, resim, mimarlık veya benzer pek çok şey hayat gibi yaşamayı gerektirmiyorsa şiiri de hayat gibi yaşamak gerekmez. Şiir hayatın yanında ne ki? Hayat varlığımızın tamamı şiir ise ondan bir cüz. Şiiri hayata baskın kılmak ise işi sulandırmaktır. Şiiri hayata yedirmek belkide katılığı önlemede bir vesiledir ama hayat şiirle kaim değildir.

Şiirler de birbirinden farklı birer yapıdır. Biz hayatı şiir gibi yaşamaya kalksak hangi şiire göre yaşayacağız? Şiir yaşanacak bir şey de değildir aslında. Bir roman bir hikaye gibi yaşamak, mümkündür dense de şiir için bunu söylemek imkansızdır. Yani şiiri hayat gibi mi, hayatı şiir gibi mi yaşamalıyız sorusunun hiçbir hakikati yoktur. Bir söz olmaktan öte bence bir şey değildir. Tavuk yumurtadan, yumurta tavuktan çıkar durur ama yumurta mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan çıkar sorusunun hiçbir hakikati yoktur. Biz hayatı şiirleriyle, dostluğuyla, düşmanlığıyla, uzunluğuyla kısalığıyla ve daha başka pek şeyiyle yaşarsınız ama hayatı uzunluk gibi mi yaşamalıyız yoksa, uzunluğu hayat gibi mi yaşamalıyız diye bir soru soramayız.

Biz biliyoruz ki şiire olmadık anlamlar yükleyenler vardır. Öylelerinin nazarında hayatın tamamı şiirdir. Yatışlarını, kalkışlarını, yemek yiyişlerini, su içişlerini ve su döküşlerini dahi şiir diye izah ederler. Biz onlar gibi düşünenlerden değiliz. Şiir bana göre özel bir söz sanatıdır. Yapılsa da olur yapılmassa da. Ama müslüman ne yaparsa en iyisini yapmalıdır. Bu da bağlı olduğu yerin şanına yakışsın içindir.

Bunları söylemekle şiiri küçümsediğim falan anlaşılmasın. Ben şiire olmadık şeyler yükleyerek şiirin tanınmaz duruma düşürülmesine razı olmadığını ve her şeyin kendi konumunda değerli olabileceğini vurgulamak için söyledim söylediklerimi. Aksine şiir benim hayatımda çok kimsenin hayatında edindiği yerden çok daha fazla bir yere sahiptir.

7- Var. Yoksa bu kadar şiiri benim yazdığımı mı sanıyorsunuz? Hatta bazı zamanlar öyle var olmuşlardır ki son kitap, onları susturarak kendini ispatlama gereğini duymuştur. Kur'anın şairlere meydan okuyuşunu hepimiz biliyoruz. Şiir yapmak insanı bir özelliktir. Şair de o işi yapan kişidir.

Ancak şunu ilave edelim salt şairlik sapıklıktır. Onlara şeytanlar iner. Çünkü imanla yıkanmamış şiir küfürdür.

Böylesi şairler günahkâr insanlardır onlara ancak sapıklar, azgınlar uyar.

Bir meslek olarak da şairlik bir şey ifade etmez. Geçim kaynağı da olamaz. Müslümanlar şair kelimesini kendilerini layık görmemiş olacaklar ki söz sanatıyla uğraşanlara 'edip' adını vermişlerdir. Şair kelimesi son yüzyılda bizim dışımızda oluşan bir olgunun adı olarak gerçekleşmesine rağmen bize de maledilir hale gelmiştir.

Kur'anın yerdiği biçimde şiir yapanlara Kur'an kendi ifadesiyle şair demektedir. Şairlik imansızlığın, kötü amelin, Allah'ı anmamanın, insanları saptırmanın, azgınlığın uyduğu, her vadiye gezinen, yapmadığını yaptım diyen bir tipin özel ismidir. Bunun aksini yapanlara da şair denmesi insafsızlıktır. Ama denmiş bir kere. Bizim ülkemizde çarpıtılmayan ne kaldı ki? Ama ben şair kelimesini kullanan müslümanların o kelimeyi edip anlamında kullandıklarına inanıyorum. Ben bile kullaniyorum şair kelimesini ama bilinsin ki çaresizlikten ve dil alışkanlığından böyle söylüyorum. İfade edilmek istenen 'edip' anlamındadır.

Cumhuriyet Devri şairlerine şair kelimesi mi daha çok yakışmaktadır yoksa 'edip' kelimesi mi? Edip Can Yücel, Edip Nazım Hikmet, Edip Atıl Behramoğlu, Edip Şükran Kurdakul, Edip Yurdatan... bir kere bu insanların hayatları ve şiirleri edebe aykırıdır. İmana karşı. Çoğunun soyadı bile küfür ifade etmekte. Bunlara edip nasıl denir? Onlar salt şair bana kalırsa. Ama bir Yunus Emre için Şair Yunus, Mevlana için Şair Mevlana, Şair Fuzulî, Şair Baki diyebiliriz miyiz? Dinden uzaklaştıkça şiir edepsizleşir, edepsizliği icra edene şair denir.

Şu şiiri yazana 'edip' denir mi? 'Uzanmış serperpe yatıyor/ Eteği hafifçe açılmış/ Olmaz ki/ Böyle de yatılmaz ki.../ Bunu yazana ancak 'şair' denir.

Kelimelere takılmanın pek iyi bir şey olmadığı kanaatindeyim ama bazen de takılmadan olmuyor işte.

Son günlerde dikkat çeken oluşumlardan birisi de müslümanların şiire çok fazla önem verir hale gelir gibi olmaktadır. Gençlerin hep şiir yazmaya, hep şiir konuşmaya yöneldikleri gibi bir his doğdu içime. Denemeye, makaleye, sohbete, hikayeye, inceleme ve araştırmaya daha az yer veriliyor gibi bir durum söz konusu. Hiciv hiç yok gibi. Çevrede ki olumsuzluklar veya iyi amelleri ifade eden fikir yazıları hiç yok gibi. Sanatçı köşe yazarlığı seviyesinden ele alınsın istemiyorum. Şiirde ve diğer edebi türlerde sanat ön plana çıksın ama sırf sanatın da yavan kalacağı aşîkârdır.

En iyi şiiri yapmak amaç olmalıdır ama neden en iyi şiir yapmak gerektiğini de bilmek gerekir. Şöyle söylemek mümkündür: 'Öbür dünyasına bir şey damıtmayan bir şiir müslümanın ne işine yarar...' Bize cennette bir yer açmayan işin yapılmış ya da yapılmamış olması çok mu önemli?

Salt şairler için de amaçsız şiir olmamalıdır. Yoktur zaten. Onlar da şiirleriyle şeytanların inmesi için pistler hazırlarlar. Aslında onların amacı şair olmaktır. Tekrar söylüyorum müslümanın amacı şair olmak olamaz.

Sonuçta şunu söyleyebilirim 'Şair vardır', şiir yazana, yapan müslümanlara şair demek de uygun değildir. Edip kelimesi eskidi deniyorsa o anlamı ifade edecek yeni bir kelime bulmak veya icad etmek gerekir.

GÜL MERSİYESİ

yürekler görmedeyim alingan ürkek
uçurumlar bağı soy kaygılara
... kırmızı bir çiğlik artık yeryüzü
ve yalnızca işportacılar erkek

rüzgar kıvılcımı sevgilerimin
aynalar telâşım̃la kırılğanlaşır
geldiğin dillerden bana gül devşir
güller arzularımın duâsıdır
ellerinde kanatlansın yaşamak
yaşamak güvercin kanatlarında
el almanın bir adıdır konuşmak
el'e uzattığın el hatlarında

isyanlarım gülün son mazmunudur
her şey bir-şey olsun gül gibi/gül ki
yüreğim hançerim, kında can versin

isyanlar özürlü, sevmeler eğri
can ise gonca ânında can versin

güldüğün dillerden bana gül devşir
güller ki suçlarım, sen ki duâmsın

TENKİTİN OLMADIĞI YERDE İLİM DE SAN'AT DA GELİŞEMEZ

1- Elbette var. Tarihin hangi döneminde olmadı ki şimdi de olmasın. Bu soru ile Türkiye'yi kast ettiğinizi sanıyorum. Her şeye rağmen Türkiye'de şiir vardır. Üstelik yenilenme, değişme ve daha hür ufuklara kanat açma gayreti içinde olan bir şiirimiz var. Diğer Türk topluluklarında böyle bir gelişme yoktur. Önümüzdeki yüzyıl bu yeni Türk şiirinin muhteşem yükselişine şahid olacaktır. Şiir yok gibi mi görünüyor? Belki her sahada olduğu gibi, bu sahada da kötü olanlar öne çıkarılıp iyiler saklanıyor. Geçiş, karanlık ve sancı dönemlerinde hep böyle olur. Sular durulacak, çörçöp gidecek, temiz ve duru şiir kalacak.

2- Ciddî bir şiir tenkidinden mahrûmiyetin ortaya çıkardığı sıkıntılar, mes'eleler, rahatsızlıklar ve şiirin yollarını tıkayan engeller bir kitab olacak kadar hacimlidir. Kısaca, tenkidin olmadığı yerde ilim de san'at da gelişemez. Bu gün Türkiye'de bunların hiç biri ile ilgili ciddî bir tenkit cereyanı mevcut değildir. Tenkit olmayınca san'at dergileri keyfi bir yayın anlayışı ile hareket ediyor. Pek çoğunun istikrarlı bir dil anlayışı (Şiirde mutlaka bulunması gerekir), temellerini atacakları bir kültür zemini yoktur. Belli prensiplerden, düsturlardan mahrum bir hüviyet arz ediyorlar. Tenkit olmayınca da iyi yolda oldukları zehabına kapılıyorlar. Türkiye'de neşr edilen san'at ve edebiyat dergilerinin hangisinde oturmuş bir şiir anlayışı, Divan Şiiri hakkında hükme bağlanmış kesin bir idrak vardır? Günümüzün Türk şiiri hangi kaynaklardan besleniyor? Bu şiirin bağlı bulunduğu esaslar nelerdir? Bunları söz konusu eden bir münekkid mevcut mudur? Batıda 'Ekol' bizde 'Mekteb' denilen sistematik bir san'at anlayışı var mıdır? Eskiden her dergi bir san'at mektebini temsil ederdi. 'Fecr-i âtf', 'Servet-i Fünûn' gibi... Şimdi böyle bir dergi mevcut mudur?

Tenkrit olmayınca işte ortaya böyle bir perişanlık çıkar. Müessese halinde tenkit yok demek istiyorum. Münefrid tenkitlere de nâşirler kulak asmıyorlar. 'Bizim görüşümüz ve düstûrumuz vardır' diyenler de ideolojiyi düstûr ve san'at anlayışı zannedenlerdir.

Tenkrit yokluğundan söz ederken Kırağı'yı tenkit edeyim mi? Türkçe anlayışınızı sağlam temellere oturtamadınız. Buna ihtiyacınız var. Bir şiir mektebi olma yolunda ne yapıyorsunuz? Yaşayan bir şâirin evvelce neşr edilmiş bir şiirini yeniden neşr etme husûsuna ne dersiniz? Yoksa o şiirin neşri için adamın ölmesi mi lâzım? Sıcak ve taze şiir şart, fakat güzel olana eski de olsa zaman zaman yer verin.

3- Şâir için şiir, dölleme, hâmile kalma, sancılanma ve doğurma hallerini yaşamak gibidir. Bu, hayatın tâ kendisidir. Hayâtın mantığı aranır mı? Yaratılışın mantığı aranır mı? Şâir sancılanır ve şiiri doğurur. Çocuğu ile meşgul olacaktır elbette. Başka bir şey düşünmez.

4- Çağımız, fikir kabız, lâf ishâli çağıdır. Haddin, hududun bilinmediği bir çağdır. Kimsenin üstad rahle-i tedrisinden geçmeğe tahammülü yok. Konuşmalı, sadece konuşmalı. Böbürlenerek, her şeyi bilir edâsıyla konuşmalı. Televizyon kültürü da zâten bunu icâbettiriyor. Bu, eğitim sistemsizliğinden, töre ve geleneklerin hiçe sayılmasından, zekânın ve dehânın inkarından doğan bir sonuçtur. Zekaya hor bakma ve ona hürmetsizlik etme esâsına dayanan 'Sendikalizm' san'ata, fikre ve ilme de aynen yansımıştır.

Tecrübeliler susmuyor. Onları dinleyen yok. Hâdise bundan ibarettir.

5- Dergiler hakkında yukarıda bâzı şeyler söyledim. Şölenlerden, her halde çeşitli vesilelerle bir çok şâirin bir yerde toplanıp sıra ile şiir okumaları ve âzamî bir kaç yüz kişinin onları dinleyip alkışlamaları kast ediliyor. Gerçek şiiri bulduğumuzda dergiler dergi gibi, şölenler şölen gibi olacaktır. Önemli olan, şiire öncülük edenlerin 'Mektep' haline gelmeleri ve şiir anlayışlarını sistemleştirmeleridir.

6- Şiir için 'Hayatımızın vazgeçilmez gayesi' demek bence mümkün değil. Hayatı şiir gibi yaşamaya çalışmak doğru değil. Bu, ayağı yere basmamak demektir. Hayatımıza fal ile yön vermek gibi olur. Şiir hayat gibi nasıl yaşanır bilemiyorum. Bu haller şâire ve şiir severe göre değişir. Bana göre şâirin de şiir severin de, münevverin de, cahilin de şiire ihtiyacı var. Şiir, alıştığımız, bıktığımız, hep tekrardan ibaret olan determinist eşyâ düzenine yeni bir mânâ vermek, hattâ, onu aşmak çabasıdır. Şiir bir isyan çığlığıdır.

Çölde vâhâdır. Hayatın zorlukları ile savaşıyan insan zaman zaman bu vahada dinlenmelidir. Şiir iman gibidir. Bir melcedir. Yenilenmedir. Kendini kâinata anlatma gayretidir.

7- Sonradan şâir olma yoktur, şâir yaratılma vardır hükmünden hareket edersek, şâir elbette vardır. Hep var olacaktır. Ancak şâiri terbiye eden mükemmel bir vasat lazımdı. Aksi halde şâir doğar, yaşar, ölür de kimse farkına varmaz. Yani şâir yaratılmak yetmiyor.

Dergiler şâirleri keşf edip, onu eğitecek vasatı hazırlayan öğretmenler gibidir.

YAZILANLAR CİDDİYE ALINMIYOR

1- Şiir vardı, şimdi de var, sonra da var olacak. Hayat devam ettikçe şiir de olacak. Örneğin 'ilayda' şiirdir. Arif Dülger'in 'yağmur'u şiirdir. Süleyman Çelik'in 'ameleleri', Süleyman Çobanoğlu'nun 'bağbancı'sı, Mustafa Özçelik'in 'fısıltı'sı, Mürsel Sönmez'in 'melal'i. Şiirin rengi, sesi, ritmi, edası başkadır. Bilenler bilir. Ha, bir de 'savrulan' baştan ayağa şiirdir.

2- Ciddi bir şiir eleştirisi olsaydı şiir diye yayınlanan çok sayıda kelime yığını çöpe atılır, bir çok kitap, şiir kitabı olmaktan utanır, şair olmak istidadı taşıyan zevat kendine bir çeki düzen verir, haddini bilir, şiire saygı duyar, zihninden geçirdiği her şeyin şiir olmadığını ayırımına varırdı.

Yazık eleştirmen yok. Yazılanlar ciddiye alınmıyor!

Halbu ki içtenlikli yazıları, fikirleri, görüşleri ciddiye almak, halihazırda şiirsiz olunmaz diyenlerin kabullenebilecekleri doğru bir yaklaşım olurdu.

Demek ki olmuyor.

Ne gam!

Yeri geldiğinde bende şiir üzerine değinilerde bulunuyorum. Değindiğim incelikler adreslerine ulaşıyor.

Ben kendi payıma müsterihim.

Şiir mecrasına girdi mi çok şeyin değişeceğine inanıyorum. Çürük elmaları toplar çöpe atarlar değil mi?..

3- Yazmak bir eylemdir, yayınlamak eylemin ortaya konmasıdır. Her çağda yazarlar olmuş yayınlayanlar olmuş. Yoksa bunca eser nereden birikirdi, ulaşırdı bize.

Yazmak düşünmek eyleminin de dışı vurumu. Meselesi olanın meydana çıkması, yani savaşımı savaş alanına çekmek.

Sahi siz herşeyin pazarlanabilir olduğunu yeni mi keşfettiniz?..

4- Yalnız gençlerimiz mi çok konuşuyor, orta yaşlılarımız, yaşlılarımız çok konuşmuyor mu?

Evet çok laf ediliyor.

Ben de rahatsız oluyorum doğrusu.

Tecrübeliler; adı üstünde tecrübeli.

Boşa kürek çekilmez!..

5- Şölenler şölen gibi dergiler dergi gibi olmalı? Bunun başka yolu yok. Şölen yapacaksanız

en iyi şekilde yapmaya gayret edeceksiniz. Aslında bu tür etkinliklere şölen dememek gerektiğini düşünüyorum. Şiir geceleri, şiir akşamları, şiir dinletisi gibi adlar altında yapılmalı bence. Şölen daha başka şeyleri de çağrıştırıyor. Şiirin bir ayrıcalığı olmalı. Şiir bir üst kültür meselesidir çünkü.

Bu konularda erken bir tedirginlik ve heyecan yaşanıyor. Dün bir, bu gün iki. Müslüman şairler daha yeni tanıştılar bu şölenlerle. Okurların karşısına daha yeni çıktılar. Halkın arasına girdiler. İyi organize edilmiş bir şiir gecesini izlemek, dinlemek çok güzel oluyor. İşi basite indirmek de doğru değil tabi.

Dergi zor bir iş. Anlık birikimlerimizi kayıt altına alan geleceğe yönelik sayfalar toplamı. Dergiler yaşadığımız zaman diliminin aynaları.

Kaâle alınacaksa dört dörtlük bir dergimiz yok. Çıkan dergileri bir kenara atmak ta haksızlık olur. Bir şeyler yapmak isteyenler olduğu gibi, hiç bir aşama kaydetmeyenler de mevcut. Bunları yanılgı saymak bir başka yanılgıya götürür insanı. Önemli olan bir şeylerin ayırımında olup, olabilir olanı oldurmaktır. Daima daha güzelini elde etmek. Daha cazip hale getirmek, kalıcı olanı yakalamak.

Dergi çıkarmayı sürdürmek başlı başına bir meziyet.

Dergiler işlevsel olmalıdırlar. Geniş açılımlı, ufuk açıcı olmalıdırlar. Ekol olmak ise başlı başına bir hareket. Ritim meselesi. Bu ritmi yakalayan dergiler başarılı olmuş Edebiyat tarihi içinde yerleri olacak olan dergilerdir.

6- Bence hayatın vazgeçilmez gayesi müslümanca yaşamaktır. Yani adam gibi yaşamak. Allah kul olmak.

Şairler de DİN gününde hesaba çekilirler.

Hayatım şiirim, şiirim hayatımdır.

7- 'Şairlere ancak azgınlık uyar. Onların her vadide şaşkın şaşkın dolaştıklarını ve yapmadıklarını yaptık dediklerini görmez misin? Ancak inanıp yararlı iş işleyenler, Allah'ı çok çok ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında haklarını alanlar bunun dışındadır. Haksızlık eden kimseler nasıl bir yıkılışla yıkılacaklarını anlayacaklardır.' (Şuara 224,225,226,227)

NESLİ TÜKENEN KARANLIK

Sarkıt kovanı karanlığa..
Çek azmin gözbebeğinden eleğimsağma türküsünü..
Senin sinendir en ıssız mahşer..
Ve sabrın Kabilî bir medeniyetin Sûr sireni..
Çal ufka 'Dönülmez Akşamın' mavisini..
Şarkımız farkımızsa bizim söyle Yusuf.

Banma kafanı karanlığa
Ah o yüreğin gecekondu olaydı
Robotik bir ürperti dökülür rüzgârınızdan
Olsa olsa bir çiğnem et gözlerinizin fecri
Hamd.. Hikmetinden sual olmaz
Bir nazlı şafak bir azad ses
Gurbet benim de içimdir artık ey Fuzûlî

Sövüp durma karanlığa
Bu esmer bestenin tohumunu bir fetret biz ekmedik mi
Neden irkilsin oltaya alışan kılıç
Ve nasıl dinsin inkârla karışık ağız şapırtısına benzeyen bu obur alkış
Hey gidi tomur tomur mum tütsüsü
Ve hüzme hüzme tümevarış
Eyyûbi yalvarış

Kahrını vurma karanlığa
Ve vur alnından sarkan bu ateşi dürülmüş bir vaktin kuşluğuna
Ki devrilmiş bir bağrın altından bu hüsrân nasıl kalsın
Eski küreklerden sızan bir sefer savur çağın boşluğuna
Ki âhını göğe kaldıracaksın
Karanlığa sen saldıracaksın
Haydi can!

VAHY EMSALSİZ ŞİİRDİR

1- Şiir var; çünkü şuur var. Şuur insanî idrakin iki boyutundan birisidir. İnsan bazan bir belgeye, bir delile dayanarak, ona istinaden idrak eder/iman eder. Bazan bu idrak hiç delilsiz/ kendiliğinden/biraz sezgisel yahut ilham ile olur. Delilsiz idrak boyutunun yahut ilham ve sezginin kişiye özel (nebi ve resullere özgü) haline vahy diyoruz. Vahy gerçeğine inanan insan için şiiri yok saymak olanaksızdır. Madem ki vahy var o halde şiir de var. Çünkü vahy bir çok özelliği yanında serapa şiirsel metinlerden oluşur. Vahy emsalsiz bir şiirdir. Ancak onun beşerî şuur mahsulü şiirden ayırıldığı için ilk indiği yıllarda 'bildiğimiz şiir gibi' olmadığı özellikle vurgulanmıştır. Zira o yıllarda Kabe duvarlarında asılı beşerî şiirle karıştırılması., onun bir benzeri sanılması tehlikesi vardı. Oysa bu tehlike otadan kalktıktan, vahy tamam olduktan sonra görüldü ki insan sözü olmayan bu metinler, gerçekten eşsiz benzersiz bir şiirseliği de bünyesinde taşıyor. Ne var ki bu şiirsel metinler anlamı yanında lâfzıyla da doğrudan Rabbimize ait olduğu için onun bizim insan sözü şiirlerimizle eş tutulması düşünülemez. Çünkü zaten bizim insanî şiirimiz belki de biraz vanye öykünme sonucu doğdu.

Eşya ve olayların yahut tüm hayatımızın hayvansal ve bitkisel safhalardan sıyrılarak insanî boyut kazanması, beşerîlikten insanîliğe inkılâb etmesi idrakle gerçekleşir. İdrak, insanın öteki yaratılmışlardan farkı aynı zamanda onlar karşısındaki mazhariyetidir. İşte delilsiz idrak yahut ille de bir delile ihtiyaç hissetmeksizin idrak ediş, yani şiir, insanların hemcinsleri arasındaki mazhariyeti işaret eder.

Sözgelimi tek olan Rab'bin, Yaradıcı'nın tek'liğini anlamak ona ikna olmak için kimi insanlara mucize/harikulâde olaylar/deliller gerekir. Onların Rab'lerini idrak edebilmeleri için kafalarını zonklatırcasına çarpıcı hadiselerle ille de şaşırtılmaları icabeder. Oysa insanlar arasından kimileri için hiç bir fevkalâde hadise olmaksızın onların biraz düşünüp idraklerini faal tutmaları yeter. Onlar kendi başlarına, alınlılarının teriyle, ilave bir rehberlik, danışmanlık, müşavirlik gerekmez, fîtratlarının buyruğu doğrultusunda düşünür, kolaylıkla Rab'bi idrak ederler. İdrakin bu biçimi şairin ilhamı, onun söylenmesi ya da yazıya dökülmesi ise şiirdir. Evet şiir vardır ama onun alanı dardır.

2- Bence insan sanatını çok fazla kategorize etmemelidir. İyi şiirin iyi eleştiriye ihtiyacı ihtimali kültür fenomenini medenileştirdiğimiz zaman/ disipline ettiğimiz zaman belirir. Ama düşünelim ki şiir insanla birlikte var. Ve dağlarda, mağaralarda, bildiğimiz kültürel ortamlardan uzakta nice arif insan, nice ozan var. Kirlarda okur yazar bile olmayan, fîtratının diliyle söyleyen nice şair yetişmiş. Halk ozanlarını, anonim türkülerin yaratıcılarını düşünüyorum. Bir dizesini söyleyebilmiş olmak için tüm kültürümü feda etmeye hazır olduğum o türkülerin eleştirmenleri kimlerdi acaba? Bir çok ülkede

çabuk algılama, etkili ve derin sezîş eczümle delilsiz idrak boyutuyla halk, aydınların, okumuş yazmışların eleştirmenlerin filan önünde gider, onlardan daha arifçe davranır. N'olcak şimdi, halkın eleştirmeni kimdir? İnsan, fîtratını bozmaya görsün, eleştirmenler bile kurtarmaz onu. Cevher, onun için, bizzat içimizdedir. Rab'bin bize, şahdamarımızdan daha yakın olduğu gibi..

Ha, bir realite var. Ne yapalım ki biz okur yazarız, aydın veya eleştirmeniz. Bizim kültürümüz kategorize edilmiş bir kere, bundan kurtulamayız. Her şey kodlanmış, adı konulmuş. İnsanların birbirini Hak'ka şahit olarak uyarması anlamında, bir eleştirmenin yokluğu, ikaz müessesesinin butlanı ve toplumsal hayattaki işlevsizliği o sosyal hayatın medenî boyutuna en büyük darbedir. Eleştirisizlik yeniden bedevîliktir diyebiliriz o zaman.

3- Yazmanın, yayınlanmanın kendisi de profesyonel bir meslek halini aldı. Yazar, televizyondan bize nasihat etmek, akıllı, ahlaklı olmamızı öğütlemek için para alıyor. Bu paranın tadına varan insan bizim hoşumuza gitmeyecek, nefsimizi kızdıracak şeyleri söylerse artık ona nasihat ettirmez ve belki de ücretini keserler. Artık o yazar ekrandan hiç nefsimize ağır gelecek, bizi kızdıracak, doğru da olsa büyük tepkimizi çekecek, ekmeğini, rızkını itecek şeyler söyler mi?

Şiz boşverin öteki tecimsel işlerle yazarlık ve yayıncılığı karşılaştırıp ikincisinin onuru uğruna savaş vermeyi de, yazarlığı meslek olmaktan, profesyonellikten, para kazandırıcı, ev geçindirici olmaktan kurtarın. Yazarları aç bırakmak uğruna da olsa yapın bunu gücünüz yetiyorsa. Hele şairler toplumların vicdanıdır. Onlar vicdanlarını üç kuruş uğruna sebil ederlerse toplum ne yapmaz? Yazan adam ekmeğini yazdığından bekliyor ve umuyorsa veyl o yazıcıya, veyl o ekmeğe.

4- Aman sesinizi çıkarmayın bundan doğal ne var? İnsan, tecrübe kazandıkça konuşması artıp dili uzasaydı daha mı iyiydi? Susmanın gereğini çok konuşmalardan sonra öğrenenler ikisini de biliyor olacaklar.

5- Son beş yılı saymazsak (ben son otuz yılı iyi hatırlıyorum) yaşadığımız ülkede ben de dahil şiirin neredeyse yitip gittiğini, artık şiir dinlenilmediğini, okunmadığını çok düşündük. İyi kötü, doğru yanlış, üç beş yıldan beri, özellikle Türkiye Yazarlar Birliği'nin öncülüğünde şiir şölenleri kasabalara kadar indi. İnsanların gündemine şiiri taşıdı. Allah'tan daha ne istiyoruz? İşte biz ve halk yüzyüzeyiz. Ne kurdumuz varsa dökelim. Gösterelim marifetimizi. El mi yaman bey mi yaman, anlayalım. Bazan siyaset şiirin önüne geçiyorsa var mısınız şiirin gücüyle hadi onu tepeleyelim. Ayrıca arkadaşlar, yapmayın etmeyin şu kısa dalgalı dünyamızda, dar kapsamlı bir frekansı dışımızla tırnağımızla çabalayarak güç bela yakaladık, ses etme-

MEVSİMLERDEN ARDA KALAN ŞİİR

/güz/

mevsim güz aylardan eylülse
bir çingı düşer zamana
sıkı düzene konur kar-ışık adımlar
gürlek bir ses depretir ayakları
nasıl suskunsa kar altında mahzun çamlar
öylece salınır sokaklara adımlar
öylece donakalır avuçlarda mehtap

mevsim güz aylardan ekimse
nice umut savrulur gözler önünde
kör eder gözleri söner şafak
ah o ne sorgu o ne tükeniş
günbegün soldukça göğeren direniş
içtikçe ölünen müzmin korku

mevsim güz aylardan kasımsa
patlamamışsa beyinlerde bozyel
bulutu ıslanmışsa sevdanın
bir bir ıştır yüzleri kasımpatlarının
oysa dolar bedenleri eritir gurbet
gök yarılır sırlıklam ıslanır. düşler
içlenir. düşer yollara yorgun çocuğu baharın

yin de derdimizi anlatalım, ses etmeyin de şeytanlar işitmesin. Şölenleri şairlerin tabiatları tesbit etmez onlar yargılayamaz. Şölene halk karar verir. Halkın irfan nazarını gözardı eden şair de olsa iflh olmaz.

Dergiler, özellikle amatör dergiler her zaman benim umutlarımı artırmıştır. Yine öyle yapıyorlar. Dergi kitap gibi değil. O her zaman taze mürekkep kokar. O her zaman zengin bir korodur, teksesli değil çok seslidir. Dergide ısrar edenleri, inat edenleri bile seviyorum.

6- Şiir hayatın gayesi değil kendisidir. Şiirle hayat arasında organik bir bağ vardır. O hayatın bir boyutudur. Daha doğrusu insanî bir hayatın bir boyutudur. vahyin kopya kağıdındaki iz düşümdür de diyebiliriz. Rab'bin kerâmeti, insanı şereflendirdiği cüz'i izzettir şiir. Ruhumuza üflenmiş olandır. Meleklerin bile bize secde ettiği yanımıza ait bir değerdir. Ancak bizim hayatımızın gayesi Rab'be kulluksa O'ndan başkası önünde eğilmemekse, şiirimiz işte o zaman vahyin izdüşümü yahut kulluğumuzun, Allah'tan başkasına boyun eğmenin bir manifestosudur/yansımasıdır. Hayatın gayesi şeytana uymaksa, o zaman şiir şeytani telkinlerle birlikte sihre, büyüye dönüşür. Sihir ve büyü bunun için lanetlenmiştir. Şiirin sihirle alakası burada başlar. Kur'an inmeden önceki cahiliyye döneminde şiirleri Kabe duvarlarına asılan Muallakat'us seba şairleri hep görünmez güçlerden (şeytanî) ilham alarak insanları teshir eden, büyüleyen, uyutarak etkileyen bir nevi

sâhirlerdi. Oysa Kur'an indikten sonraki dönemin Allah'a ve ahiret gününe iman eden şairleri ilhamlarını vahy'den alarak insanları uyutmak yerine uyarmayı, duyarlı kılmayı, kör ve sağırılıktan, şaşılıktan, kalbi mühürlülükten kurtarmayı üstlenmiştir. Hayatın şiirsel boyutunu, şuurla alâkasını kavrayanlar cennete gideceklerdir. İnşallah.

7- Bütün insanlar bence birer potansiyel sanatkârdır. Bunlardan bazıları da şair. İnsanın varoluş hamurunda/ doğuştanlığında sani-i hakiki olan Rab'bin izzeti ikrâmı olarak O'nun tesviye ettiği, ruhundan üflediği birer bâkir sanakâr yatmaktadır. Ancak onun keşfi bize düşmektedir. İçimizdeki sanatkârı keşfederek ortaya çıkartmadık mı demeyelim ki yeryüzünde insan gibi yaşadık. Yeryüzünde insan gibi yaşamamanın/ yaşayabilmenin olmazsa olmaz şartıdır bence bu. Ama insanların çoğu bunlardan bihaber, leylekler ve papatya gibi yaşar, üstelik bu hayvansal yaşamdan övünür. Ne büyük aldanış. İnsan olma sanatının ve ahlakının yüce önderi Allah Resulüne bakın, O'nun hayatındaki inceliği, estetiği, düzeni, benzersiz şirâzeyi farkedin. Resulullah'ı model edinenin sanat anlayışı güzel ahlâkı tamamlama yarışıdır. Resulullah şair değildi. Sâhir de değildi. O kendinden bir şey söylemedi. Kendinden bir şeyler söyleyecekler için güzel bir model oulturdu. Güzel ahlâka modellik edecek şairlere öyle ihtiyacımız

TUTANAK

I.

Mavi bir zehir haline gelen ruhum
Sevrettin rüzgarsız ve fırtınasız savrukluğu
Kendi Afrika'nın güneşi altında
Seyrettin süt vermeyen bakir toprağı

Ki varoluş çözeltileri arasında
Bir düşünce eriyiğı iken zaman
Lavların zorladığı duvar sızlayacaktı.

II.

Egemenlik istemedin
Bir tüy kadar hafifti o
Bir ilahi kadar serindi
Kaynak suları kadar berrak
Bir insanın olabileceğı kadar güzeldi
Bir kalem gibiydi
Yürüdü mü yollar yürüdü
Konuştu mu musikî yayılırdı sesinden
Bir orantı güzelliğıydi o
Bir ayna güzelliğıydi...

III.

Artık zaman da süt vermeyecektir
Sürecektir bu sonsuz zehirlenme
Geçecektir varsayılmış her sıcaklık
Var sayılmamış soğuklar içinde donarken
Bir hasta güvercin gibi ah
Tütmeyen bacalarda konaklarken...

Tütmeyen bacalarda konaklarken
Buz tutar kalbimizin sarhoş buğusu
Dağılır yaşanmayan rüyaların sıcaklığında
Hani yer yarılr da hayal ile gerçek arasında
Ölümler hatıralarıyla yaşarmış diye düşünür de
Gülümseriz ya fazla düşünmeden yorumunu...

İşte çok evcil bir sarsılmayla
Daha ruhsal kanamaya bile durmadan
Gülerken kan gelir kardeşim gözlerimizden
Terler her acıyı tanımış yürek
Terler bitmişin ölü toprağında..

ŞİİR NE GAYE NE VASITADIR

1- Elbette var. Şiir yok dersenez, adama sorarlar; gökkuşağı var mı, yağmur yağıyor mu, akşam oluyor mu, geceyle gündüz birbirinden farklı mı, dolunay çıkıyor mu, mehtapta hâlâ sevgililer elele dolaşıyor mu, sevgi diye bir şey var mı?.. Soruları daha da çoğaltmamız mümkün. Bu sorulara cevabımız 'evet' ise, demek ki şiir vardır. 'Hayır' ise, muhtemelen şiir 'yoklara karışmış'tır.

2- Eleştirimen, 'aynayı tutan adam'dır. Eleştirisi ise 'ayna'nın bizzat kendisi! 'Ayna'da kendini göremeyen şair, objektif olarak kendini tanıma şansına sahip değildir. Kendini tanımayan, doğal olarak tanımlama imkânı da bulamaz. Dolayısıyla attığının, hedefi on ikiden mi vurduğunu; yoksa karavanı mı attığını görecektir durumda değildir. Ciddi bir şiir eleştirisinin olmadığı, zaten ortadaki kaostan anlaşılıyor. Her sanat, kendi eleştirimenini yetiştirmek zorundadır. Kaostan ve handikaplardan söztmek istemiyorsak; eleştirimenimizi yetiştirecek, eleştiri anlayışımızı da geliştireceğiz.

3- Genelde sanatı, özelde şiiri meta olarak düşünürsek, bu ortamda şiir yazmanın, şiirle uğraşmanın, ya da sanatın herhangi bir dalı ile ilgilenmenin hiçbir mantığı yoktur. Çünkü sanat mantık işi değildir. Mantığın geçerli olduğu yerlere uğramaz şiir. Uğrarsa kolu kanadı kırılır; kendi ateşiyle kendini yakar. Bu tehlikeyi o da bilir. Onun için şiirin dünyasında mantık yoktur. Dolayısıyla meta yoktur; çek, senet, ciro, döviz, rant vs. yoktur. Eğer mantığı varsa, o da İbrahim Alaaddin Gövsa'nın ifadesiyle şu olmalıdır: 'Şiirle aldanır; ümidler bulurum nağmesinde kâfiyenin... Şiir, Hak'tan gelen tesellidir; o olmasa, ömrüm çekilmeyen bir yük olur.' Bu mantık'ın mantığı var mı?

4- Cevabı sorunun içinde verilmiştir. Tecrübe! Çözüm; gençlerimizin tecrübelerini artırdıkça, kuşkunuz olmasın, daha az konuşup, daha az yazacaklardır.

5- Şölenlerden ve dergilerden vazgeçemiyorsak; şölenleri şölen, dergileri de dergi gibi yapmak zorundayız. Bu yanılgıyı sürdürmenin gerekçesi de bu olmalıdır. Belki bir gün öğreniriz. Kim bilir?

6- Şiir ne gaye ne de vasıta. Sakın, şiir bir 'teselli'den ibaret olmasın! Çünkü 'şiiri hayat gibi yaşa'dığımıza dair bir avuntumuz var, bununla teselli buluyoruz. Ya da 'hayatı şiir gibi yaşamak' diye bir ümidimiz var, onunla teselli buluyoruz. Şimdi siz söyleyin; 'iki yoktan ne çıkar?'

7- Başa dönüyoruz. Duygu varsa, hissediş varsa, gönül, kalp, ruh diye birşeyler varsa, demek ki insan vardır, dolayısıyla şair vardır. Kim bilir belki de şair, insanın 'mantıksız'ıdır! Ya da hâlâ duyup hissedebileni! Veya göğüs kafesinin içinde hâlâ gönül ve yürek taşıyanı!..

MALATYA

Ne zaman seni düşünsem
Yanağı Elbistan sarısı
Ürkek
Akçadağ güzeli
Garip bir ceylan geçer
Gözlerimin önünden

Buğulu kaysılardan geçerim
Sıra selvilerden
Fırtına mavisini
Malatya bakışlı
Kekik kokulu gecelerden

Buruk bir memleket türküsü gelir
Çok uzaklardan
Çeyiz sandığı radyolardan
Kavak Hışırtılarının'dan
Hani o nazlı nazlı süzülüp
Damarları Fırat'ın yüreğine akan
Serin pınarlardan

Öte gece köyleri
Yedi hane
Kapılar kanatlı
İçten sürgülü
Ceviz yeşili duvarının
Dörtte üçü tezek
Damlarına loğ çekilir
Sonbaharla

Yamacında dut ağaçları
Yolu uç koldan işlerler
Günpınara doğru
Gelir patika, patika

Alabildiğine bağırırsam derim
Leylak moru
Keklik sürülerine

Selam
Karanlıkları yumruklayan
O dost güneşine
Selam
Sivas'tan beri
Arapgir'e
Darende'ye

BU BİR ŞİİRİ PERİŞANDIR/ KİM ŞAİRİ DAHI TAŞ-U TOPRAK ARASINDA EL EDER

ŞAİR'E...

İşte şu akıp giden hayattır
ölüm ve dirimin kucağıdır an demleri
senin elinden tutar benim boğazımdan
iyide ne/ye gidiyorsun
şiiir boşanmaya başmamışken kabından

hüzün aldıysam eskici amcalardan şeker yerine
ellerim büyüsün diye dua ederdim
bir annem bir de meleklerim
hiç bırakmasınlar beni Tanrım... derdim

sıla mı gurbet mi gözümde yaş mısın
bir türlü kuramadım seni
bohçası melal dolu dünya heyy
hâlâ kuytularda yankılanır sorularım

soluğunuz şiiir olabiliyorsa hâlâ
hadi şimdi âyet ve gül bırakın içinizdeki aşka
ve bu gece yağmurun saçları çok uzun
bir bâkire daha armağan edildi
ayaklarınızla üzerinde yürüdüğünüz dünyaya
sözcüklerle ırzına geçtiğiniz dünyaya

hem şiiirdir ses/hem aşk'tır her nefes
ne var yani şiiire kitaro karışmıssa

bir yılkı atı gibi koştum şiiiri
diyet verdim gözlerimi kitaplara
çiçek böcek ve fahişelerden mısra çaldım
Şehir beni karnına aldı sonra attı
efendim
aşkının aşkına aşk'ın neresindeyim
şeyhim taş-u toprağımın arasında bunaldım
elimde bir tek bu kaldı
eyub'un sabrından tuğlalar yaptım
elimde kaldı

ben koştukça şiiir'e/aşk'a koştukça ben
bir gitar gibi okşarmış yaşamı kitaro
haberim yoktu
on üç yaşımda ölümümü imzaladım
insan ölürse bir kez ölmüş
haberim yoktu

iki renk sunuldu gözlerime kalemimden
biri sonsuz sevdaya ayarlı ışık
biri kandır öç için feriştehlerimin katilinden

ŞAMİL'E...

eyy avucu bin bahara gebe güzel su/Şamil
doğ o dağın ardından
kanatlarında gün muştusu- kanatlarında
göğsü parçalanmış kafkas bebekler
su yerine ateş-i aşk için bir baban olsun
ve bilirsin ay yerine ele bakar tüm anneler
ve bilirsin sanadır içimdeki tüm şiirler

ŞAMİL'İN ANNESİNE...

siyam balığım benim
gündüz zehirli sarmaşığım
seni düşünmek
dokunduğun bu gönlün vergisidir
gece ırgala beni melek artırıcım
aynamdan insaf akıyor bak
aynamdan gece akıyor / hece akıyor

hangi limana ulaşısam sen ordasın
hangi denizi geçsem / deniz oluyor gözlerin
bu kez urbadan al ruhum kalsın
kimseye nev-bahar vâdetmiyorum
kim/seyi serinletmez benim sözlerim

dalda gülüm gülde tomurcuğum
yazım kışım baharım
şiirim toprağım son/baharım
bir menekşe açıyor gibi olurum
şu yağmurun bulut annesiye ben
aşk vardı biz dahî yok idik
pusatım kayboldu ellerim kimde
ben bu şiiri yazıyorken... ben bu şiiri yazıyorken...
beynimin içi dağılır
perişan bir köylü olurum
misafirim sen ol bu dem
Süleyman kuşlarım nerde...
Süleyman kuşlarım nerde

BEN VARIM

1- Var.

2- Böyle bir handicap yok. Çünkü şiirin
eleştirmeni okuyucu, algılayıcı kitlesi, yani
Tanrı'dır. Tanrı'nın bir eleği var; şiirleri onunla eli-
yor; bir kaç tane şiir eleğin üstünde kalıyor her
zaman.

3- Her şey gibi şiir de eskiden pazarlanır, eskiden
daha çok pazarlanırdı. Pazarlanıyor diye herhan-
gi bir etkinlikten vazgeçmenin mantığı yok.

4- Dert söyler; gençler dertli. Türkiye'de susan
tecrübeliyi de ben bilmiyorum.

5- Yazarlar Birliği'nin organize ettiği iki etkinlik ha-
riç, benim katıldığım, öteki şiir etkinlikleri şölendi.
Benim çıkardığım dergi dergiydi.

6- Şiir, has şair için sonuçtur. Gaye veya bunun
dışında herhangi bir şey değil. Şiir yaşanmaz.
Hayat şiir değildir.

7- Ben varım.

Muhlis SALİHOĞLU

AĞARAN TARİH

Çıplak ve hoyrat Afrika gibi denendik ilkin
Ulu dağlar aşp geldik Latin ülkesinde
Sıkılğan sarı sabahlar soyduk ezgiler için
Pembe düşlerin mutlu yarınlr beldesinden

Eski Roma şiirlerine ad koydu Sezar
Kalleş edebiyata girdi tarih o günlerde
Halkın yoksul limanlarına demir aldılar
Pınarlar doyurdu bizi, üredik her yerde

Gözlerimizde kurdük halkla çağcıl uyduyu
Atlarımızı da sürdük gökkubbe üstüne
Batılı ağarttı şimdi sağduyu
Mum dikip aydınlattık gülün rengine

BİR KAÇ 'İYİ ADAM' VAR

1- Varolmayı; bir şeye rengini verebilmek, öz gün bir alan oluşturabilmek olarak anlıyorum. Bu anlamda bir 'şiir' varlığının günümüz ortamında olduğunu söylemek çok zor. Şiirin böyle bir alan oluşturduğu, bulunduğu çağa ve mekana rengini verebildiği zamanlar olmuştur muhakkak, fakat günümüz için bunu söylemek fazla iyimserlik olur gibime geliyor. Herhangi bir kaptaki su veya saydam başka bir sıvı düşünün, şiir ise bu sıvıya damlatılan mürekkep olsun. Eğer yeterli miktarda mürekkep damlatılırsa bir süre sonra kaptaki sıvı mürekkebin rengini alır. Fakat günümüzde başta şiir yazarları ve dergiciler olmak üzere şiir adına konuşanlar, bir şeyler yaptığını iddia edenler her damla mürekkebin karşılığı olarak kaba, maşrapalarca su boşaltıyorlar. Sonuç olarak zamanımıza, coğrafyamıza rengini vermek anlamında bir şiirin varlığı mümkün olmuyor. Maşrapalarca su boşaltanlara dur diyecek birileri çıkmadığı sürece de olmayacak.

2- Az önce bahsettiğim her damla mürekkebe karşı maşrapalarla boşaltanlara karşı koyabilecek insanlar işinin ehli eleştirmenlerdir. Fakat bugün eleştiriden anlaşılan; ya eşi dostu övmek oluyor veya ortaya çıkan bir duruma tepkiden ileriye geçmiyor. İsmet Özel'in, Süleyman Çobanoğlu için yazdığı yazı ve verilen tepkiler bu durumun en bilinen, en yakın örneği. Bu konuda ne Özel, ne de ona tepki gösterenler ciddi bir eleştiri mantığı ortaya koydular. Kurt bir kuzuyu kaptı diğer kuzular 'neden bizi kapmadı' diye feryad ettiler. İnsanlar (burada, şiirle hemhal olanlar) birbirlerine rakip takımın oyuncularını olarak bakmayı bırakmadığı sürece, şair kabul edilmek, şiir yazıyor addedilmek için bazı çevrelerin, bazı kişilerin teveccühünü kazanmak gerektiği sürece olumlu şeylerin olması şansa kalacak. Çünkü ortada ciddi bir eleştiri değil 'sıkı bir pazarlama' ortamının varlığı söz konusu. Pazarlamacı sağlamsa piyasayı tutmanız çok kolay, fakat pazarlamacıların gazabını çekmişseniz kuş tutsanız gölgede kalırsınız.

3- Asıl böyle bir ortamda yazmak ve az olmak kaydıyla yayınlamak elzem oluyor. Pazarlamacıların çarklarına çomak sokabilmenin tek şartı yazmak ve yayınlamak. Ama bunu pazarlamacılara yem olmadan, isteklerine 'he' demeden yapabilmek gerekli. Bir kere 'he' denince gerisinin geleceğinin, çarklara kapılacağımızın farkında

olmalıyız. Bütün her şeye rağmen yazmalı ve benimsediğimiz bir yayın organında yayınlamalıyız. Her yerde görünerek pazarcıların ekmeğine yağ sürmekten kaçınmalıyız. Bu gün gerçekten samimi ortamda yetişen, yazan, yeteneğini ortaya koyan insanlar maalesef bir süre sonra pazarlamacıların ağına düşüyor. Pazarlamacıların küçük bir işareti bulunulan ortamdan kopmaya vesile olabiliyor. Yani yetiştiriyorsunuz, geliştiriyorsunuz, elini, yüzünü yıkayıp bir şeye benzetiyorsunuz, tam bu sırada limuzinli bir 'aşuftenin bir göz işiyle emeğinin tüm rantını pazarlamacılar yiyor. Hatta pazarlamacıların eline düşenlerden bazıları, daha önce eserlerini yayınladığı dergilerin adını kitabına koymaktan imtina eder duruma geliyor. İsim vermiyorum onlar kendilerini zaten biliyorlar.

4- Gençlerimizin çok konuşması ve çok yazması doğal bir durum. Sanıyorum Hüsrev Hatemi olacak, şöyle bir söz söylüyor: "Denize kavuşunca durulacağız" Gençler denize kavuşma hevesiyle akıyorlar. Bunu olağan karşılamak gerekiyor. Fakat sakat olan şey; akış sırasında sağı solu da kırıp dökmeleri, tamiri mümkün olmayan hasarlara sebebiyet vermeleri. Bu yüzden akmanın da bir şekli, mantığı olmalı. Bu şekil ise; 'yavaş yavaş acele etmek'tir. Sakin fakat emin adımlarla ilerlemek hem hedefe varmadan helak olmayı önler, hem de sağı solu yıkmanın önüne geçer.

Tecrübelilerimiz; ya denize ulaştıklarından yani 'fena fil deniz' olduklarından ya da sağa sola çarpa çarpa kendilerini helak ettiklerinden susuyorlar. Bu arada hala kendisini genç zannederek sağa sola çarpa çarpa yol alanlar da yok değil. Onlar da helak sürelerini uzatmanın bir yoluna bakıyorlar. Fena fil deniz olanlar ise dalgalar halinde, zaman zaman gelip yokluyorlar kıyılarımızı.

5- Bu soruya şölenlerin ne amaçla yapıldığı ve dergilerin ne amaçla çıkarıldığına bakarak cevap vermek lazım. Bu gün yapılan şölenlerin eş dost ağırlamak, uzun süre birbirini göremeyen insanları bir araya getirmekten başka bir anlamı yok. Şölenleri tertip edenlerin de bundan başka bir amaçları olduğunu zannetmiyorum. Şölenler daha çok bir panayır havasında geçiyor. Şairler birbirlerinin şiirlerini dinliyor (gerçi bundan da emin değilim), oraya gelen zavallı halk ise; "Ne diyor bu adamlar yahu?" diye bel bel bakıyor. Ara sıra şiir denemeyecek hamaset dizelerini okuyanlar olursa

TULUNNUR

Bana geceyle gündüzün farkını gülülbik öğretti
Ezanleyin uzun uzun ayıklarım şafağı
Ardından saat çalınır yeşil sürer ekmeğine şiir
Kırmızı eğlençelerin arasında gökte bir
İki satır buluttan resim yorumlarsın

Burada rüzgar iri çarpar
Yağmurun özgül ağırlığı dualarım kadar

Bugün günaydın anonsu cep radyosundan
Parazitler arasında kanal değişimi direncinden
günaşırılığın
İlkokul programından derlenmiştir
Bu yerde okullu yüzüne Gül-ü Muhammed sürülmüştür

da ayakta alkışlıyorlar. Çünkü en azından adamın ne dediğini anlıyorlar. Bu meyanda günümüz şiirinin şölene konu olabilecek bir şey olduğunu zannetmiyorum. Zaten şiirin böyle şeylere alet edilmemesi de gerekli. Bunun yerine "Halk ozanları şenliği" v.s. düzenlenebilir. Ama "Şiir şölani" acaip bir şey olur ve oluyor.

Dergiler eğer belli amaçlarla ve ilkelerle yola çıkmışlar, amaç ve ilkelerini devam ettirebilmişlerse "dergi gibiliklerinden söz edilebilir. Amaç ve ilkelerini sürdüremeyen dergiler kapanmalı, çünkü o, bırakmak istediği sesi zaten bırakmıştır. Gerisi hem okuyucu hem dergici için külfettir. İşte bu gün dergicilik bir külfetler yumağıdır. Bunun istisnaları çok az. İstisnalar çoğaldığı zaman dergicilik te manasını bulacak. Bu meyanda; dinazorlar neslinin tükendiği bir ortamı arzu ediyorum, tabii ucubeler çağına kapı açmamak şartıyla.

6- Eğer zorlama yani ısmarlama şair değilseniz şiir muhakkak kî hayatınızın vazgeçilmez bir parçasıdır. Aksi durum yani şair olduğunuz halde şiirden vazgeçme, şiiri hayatınızdan dışlama suni, lüzumsuz hatta tehlikeli sonuçlar doğurur. İnsan şairse hayatı her halükarda şiir tadında yaşayacaktır. Bu; bal tadında olduğu gibi acı ile yoğrulmuş bir hayat ta olabilir. Fakat şiiri yaşamayı şairliği meslek edinmek olarak anlarsak; bu durumda muhakkakki sapkınlıklar, sunilikler ortaya çıkacaktır. Bu durumu kendilerini mesleki etiketleriyle ifade eden insanların durumu ile karşılaştırabiliriz. O kişiyi o yaftadan, o etiketten arındırırsanız geriye kalacak (veya kalamayacak) olan şey hiçliktir. Bunun örneklerini etrafımızda bütün canlılığıyla görebiliyoruz. Aynı şekilde sade-

ce şair olarak anılmak, o etiketle bilinmek için yazımsal yaratıcılığı sona ermiş insanların sudan çıkmış balık gibi nasıl çırpındıklarını görüyoruz. Kimileri fi tarihinde yazmış olduğu eserleri tekrar tekrar yayımlıyor veya fırsat buldukça okuyor. Kimileri ise birbirinin aynısı onlarca şiiri tekrar tekrar yazıyor, yayınlıyor. Ve yahut şiir üretme gücü, yaratıcılığı sınırlandığı için şiir üzerine ahkam kesmeyi yeğliyor. Halbuki üretkenlik te hallerden bir haldir. Şiiri yaşamak için illa da yazmak gerekmez. Durulmayı, durgunluğu da hallerden bir hal olarak kabullenmek elzemdir. Doğallık elden bırakılmadığı sürece insan, hayatı her zaman şiir tadında yaşayabilir. Ama yazarak ama yazmayarak. Araştırma, soruşturma, ısmarlama, zorlama ile 'şiir' yazanları ise bu coğrafyanın her zaman için dışında tutuyorum.

7- Bu soruyu ilk soruyla birlikte düşünmek daha doğru olur gibi görünüyor, ama yanıltıcı bir durum. Çünkü şiirin yokluğu şairin de yokluğunu gerektirmiyor. Bir mısra bile kaleme almadığı halde şair diyebileceğimiz insanlar var. Çünkü şiir; sadece yazılanlardan ibaret değil. Bu manada günümüzde şair var fakat bu, şiirin de var olduğunu göstermiyor. Şair; kendisi olabilmiş, kendi alanını açabilmiş, kendini inşa edebilmiş insandır. Çünkü şiir; söylemin en uç noktasıdır. Uçurumun kenarında da olsa, kum okyanusunun ortasında da olsa 'benim' diyebilen kişidir şair. Yani bu manada şair 'şiir yazarı' değildir. Günümüzde bol miktarda 'şiir yazarı'nın yanında bir kaç 'iyi şair' yani bir kaç 'iyi adam' da var.

Ne mutlu onlara

'GÜLEREK GİR ŞEHRE'

Gülerek Gir Şehre, İdris AYDIN'ın 'Çocuklar Ağlamasınlar'dan sonra yayımladığı ikinci şiir kitabı. Geçtiğimiz Mart ayında Kırâğı'nın Ankara'da bir toplantısında tanıdım İdris AYDIN'ı. Samimi, sevecen, gülyüzlü ve iddiasız bir şair görünümündeydi. Taşralı ürkekliğini sınırsız bir yürekle sergiliyordu. Aynı tavır şiirlerine de yansımış İdris'in. Mesafeli bir tavır gülümseyen, konuşmayan ve donuk bir yüz ifadesiyle aklımda kaldı. Taşralılığımı bir kez daha sevmiştim o zaman.

İdris AYDIN 'Gülerek Gir Şehre'de çocuksuluğun peşinde koşan bir şair kimliği sergiliyor. İdris, büyümekle büyümek arasında direnen, oyunları yarım kalmış, masallarını ise yitirdiğini çok sonra anlayan hüznü bir çocuğun rüyalarından toplanmış şiirler sunuyor bize. 'Besmele aydınlığına/Uyanan çocuklardık biz/Sonra soldu güller eylüller/Alıp götürdü sevinçlerimizi/Bozuldu büyüğü masalların/Anladık ayrıldığını yolların/

Bir sabah aynalara bakıp büyüdüğümüzü anladık. Sizleri bilmem ama bana acı verdi büyümek. Aynı acıyı İdris'in de duyduğu kesin. İlk şiir kitabını okuyamadığımız için şairin şiir serüveni hakkında sağlıklı bir yargıya varamıyorum. 'Gülerek Gir Şehre'de içindeki çocukla elele yürümek isteyen bir şairin samimi çabalarını görüyorum. Bu şiirler İdris'te çocuksu bir damarın varlığını müjdeliyor. Bunu şairin kendi tercihi olarak ta yorumlayabiliriz. 'Onlar gittiler/Hüzünler kaldı arkalarında/Dağ gibi acılar/Bir yanımız gurbet kokar şimdi/Bir yanımız yalnızlık/

'Öteki Şiirler' hariç hep o bakışı (büyüğün bakışını) yakalıyoruz İdris'in şiirlerinde. Benim arzuladığım o çocuksu damarın şiiri tamamen kuşatması. Süsten uzak, içten, lirik bir coşku ve sevgiyle söylenmiş şiirler. Bir kaç pırıltılı bir ırmak görünümünde İdris'in şiir dünyası. 'Ve ölüm sesizce/Okşar çocuk yüzleri/Tükenir sıcaklığı masalların/Kalbim bir uçurtmadır/Rüzgâra bırakılan/

Kapağı ve aceleye getirilmiş izlenimi veren iç baskısı ise 'Gülerek Gir Şehre'nin olumsuz yönlerini oluşturuyor. Bu güzel kitabı ile İdris AYDIN'ı kutluyorum. Gülümseyerek şiirimize ve gönüllerimize de girdiğini söylemek istiyorum.

'Gülerek gir şehre/Çocukları ve çiçekleri/ Bırakmayalım kollarına yalnızlığın/

Gülerek Gir Şehre/İdris AYDIN
Konya-1996
Dağıtım: Çizgi Kitabevi Zafer Meydanı
Gima Karşısı Kitapçılar Çarşısı 21
KONYA
Tel: (0332) 353 10 22

AĞIT

Gözlerin geliyor sahneye
Bir yeşilçam filmine
Yüzbin fidan tutuşturan

Salon boşalıyor
Aniden kötüye yorumlanınca
Bunca mağdur arasında

Bir perişan fiilin
En esaslı zalimi
Ağlayınca çoğalıyorsun

Yağmur bombalarına
Yalvarmadan kurtuluyor kuş ceylan
Toprak ve insan

Ağlayışın sürüyor

Abdullah YİĞİTOĞLU**ALDANIRSIN**

Sensiz gurbet akşamlarında
son bir ümitle
sana uzanır avuçlarım

Bir yıldız boyu mesâfeden
titreyen ellerimle
yakalarım seni

Ve sen
belirsiz bir zaman aralığından
ürkek bir ceylan gibi kaybolursun

Yüreğim
topuklarınla beraber gider
Sen kaçtım sanırsın
aldanırsın

YARIM KALAN SON YAZIT

En çok seni sevdiğim zamanlarda aradım
göklere sınır biçeni
sonra bizi yeryüzü diye bütünleyeni.
En çok seni sevdiğim zamanlardı
Davut teganni edince mezmurlarını
bir yangın düşerdi bulutlara
damlamazdı, damlamazdı lillah
Delişmen bir intihar sevdası
düşerdi içime, künhüne varamazdım.
İğdeyi öğrenir, koklayamazdım.
İncir yapraklarını dişleyemezdim lillah.

En çok seni sevdiğim zamanlar
içlendi derunumda Ferhat gibi dağlar.
Yerli yerinde olsun diye
her birinin yankısı
vatanıma yeni bir gök taşıdım.
En çok seni sevdim lillah.

O yer ki toprak taşıdı kamburuma
sıra dağları sırtıma verdi
ve ben her tepenin ardında bir mezara
isim koymadan gömüldüm lillah.
En çok seni sevdiğim zamanlarda bildim
coğrafyanın havası neden ürkek söyle
aşk, dini ve toprağı yoğuran türkülerini.

En çok seni sevdiğim zamanlarda
öldüm, öldüm vermedim canımı billah.
Sanki bir kaya üzerinde yeşermiş dal
gökten melul bir damla bekler
solmak için, solmak için lillah.

ŞİİRİN İPEK SESİ-XIV

43. Sipariş Şiir

Bir çok şeyi sipariş verebilirsiniz bu hayatta. Örneğin ayağınıza uygun bir pabuç için ayak-kabıcıya, hazır giyimden terziye, taze yumurta yiyebilmek için yumurtacıya siparişler verebilirsiniz. Tersinden alarak da belirtelim, işimize göre, mesala ayakkabıcıysanız, terziyseniz veya yumurtacıysanız size siparişler verilebilir. Bütün bu işler için, pek çok işler için sipariş lafzı geçerlidir.

Sipariş vermek veya almak. Yani ısmarlamak, ısmarlanmak... Şiir için tahayyül ve tahammül edilemeyecek bir durum. Gelgelim sizin hayaline ve hamline katlanamadığınız kabak başınızda patlıyor. Birileri aklediyor ve bu kof aklı, gözünüzün karasına baka baka eyleme dönüştürüyor.

Peki, yaşanmayanın, hissedilmeyenin veya kendiliğinden gelmeyenin şiirini yazmak mümkün mü? Ortaya çıkan kelimeler yığınının nasıl sevkedecsin göz ve kulak erbabına? Mütahayyil ve müteferrike, akıl sahibine yakışır bir hâl midir bu?

Bilmem! Bilemem!

Yalnız, elindeki çantanın üzerine çalakalem harflerle 'şiir yazarı, şair' kabilinden ibareler yazıp ortalıkta dolaşan ve arzu edilmeyen mallar devşiren efendiler ortalıkta gezinir durumdalar. Göze batan örneklerin hangi birisini sayalım? İşte birisi: Yedi İklim'in Kudüs özel nüshasından... Bizlerin Kudüs hayallerine denk düşmeyen bu heyacansız ve kuru şiirlerin isimleri 'Enkazdaki Haylaz Göz' ve 'Kudüs'tür. (57) Şairleri mi? Dergi editörünü büyük bir sıkıntıdan kurtaran iki genç arkadaşımız: Murat Menteş ve İmdat Demir.

Bu konuda söyleyeceğim son söz şu: Şiirin tüketim metası haline geldiği bir ortamda şair tavrı buradaki gibi olmasa gerek.

44. Yıldız Şiir

Nuh Utku, Martı Edebiyat Seçkisi'nde 'Genç Şairler İçin Yol Yakırken'(58) başlıklı bir yazı yazdı. Başlıktaki 'genç' kelimesine 'aktif' manasının yüklendiğini varsaydığım bu yazı, bence hepimizi ilgilendiriyor. Utku, yazısında pek çok kişi tarafından söylenen hususları yazıya döküyor ve yayınlanan onca şiir arasında 'dillere destan ve kalıcılığı hakeden 'yıldız şiir' diyebileceğimiz ürünler neden kıt?' diye soruyor.

Şiirin 'yok'luğu değil dikkat ederseniz iddia edi-

len. Hatta yayınlanan şiirlerin hemen hepsinde 'sevimli' ve 'dikkati çeken söyleyişler'in bulanabil-diğini belirtiyor yazar. Eh, şiirin bittiği veya yeni geldiği teranelerinden sonra, 'dillere destan ve kalıcılığı hak eden yıldız şiir' kıtlığına gelmemiz de bir kazanımdır.

Belirttiğim gibi, söz konusu teşhis sadece Ut-ku'nun değil. Orada burada yapılan türlü törenlerde olsun, çeşitli şair sohbetlerinde olsun konuşuluyor konu.

Bu konuda benim görüşümü merak edenler var mı bilemiyorum? Var diyenlere şöyle sorular sormak isterim: 'Dillere destan ve kalıcı yıldız şiir' denilen nedir? Neyle ölçülür bu? Böyle nitelikleri hangi bakış açısı sonucu ulaşır şiir ve yargı nasıl verilir?

Bendenizin şiir hakkındaki yargılarından bazılarını ise az buçuk biliyorsunuz. Şunları da katalım o bilinenlere: Sizi vuran, ruhunuzu titreten, alıp buradan oralara süren, yangınlar ve güller devşirten küçük bir şiir nüvesi; bir şiirin belki de küçük bir kelimesi, bir hecesi veya saygın bir sesi, an gelir çıldırabilir beni. Yani önemli olan şiirin bana karşı değil, benim şiire karşı olan tavrıdır. Ve dahi, küçük sevimli şiirsel öğeler bile gelsin, kabulümdür.

45. Karga Sesleri

Şiirin İpek Sesi gidişe bakılırsa pek iyi bir seyr takip etmiyor. Yazarının güdümünden kurtulup haylaz bir görünüm arz eden bu yazı, ipek sesleri bir hayli zamandır aksettirmiyor. Velhasıl çevredeki karga seslerinden kaynaklanan kara akisler nicedir galebe çalıyordu bize ve bu bizim de engelleyemediğimiz bir yenilgiydi belki.

Neyse ki, bir zamanlar karga da şairlerin letâif sahifelerinde yerini almıştı.

Bu kısa açıklama ve yâd edişten sonra, mavi seslere geçelim ve son demlerde ilgimizi çeken birkaç şiiristana girelim.

46. Mavi Sesler

Şiirin bu başlıktaki ilk bahçesi 'Mavi Sesli Şiirler'(59) ile A.Vahap Akbaş'a ayrıldı. Efgan, Gül Kıyama, Dünyayı Kaplayan Ağaç, Hüzün Coğrafyası isimli kitaplarıyla tanıdığımız şairin Mavi Sesli Şiirleri son baskısıyla elimizde.

Adına uygun bir kapakla elinize aldığınızda, 'İşte kapak dediğin böyle olur.' dedirten kitap 'İnce

Şiir Oltası ile başlıyor: 'İnci gelir, mercan gelir/ince narin şi'rimize/Belki özge bir can gelir/Diyerekten dervişâne/ Yan yana, döne döne,/İnce şiir ol-tamıza/Saldık mâna denizine,/Orda çünkü has hazine.' (sh.9)

Dörtlük esasına dayalı şekillerle kurulan, hatta çoğunluğu dörtlüklerle söylenmiş olan bu şiirlerde şairin söze sahip oluşundaki rahatlık kendisini hemen gösteriyor. Sözü dolamadan, karanlık bir tablo çizmeden, kestirme bir yol ile ruhumuzu okşaması kitaptaki şiirlerin ortak özelliği.

Geleneksel şiirlerden kopup gelen serin bir ırmağın huzurlu çağıldayışını andıran bu aşk ve hayat dolu kitaptan bir dörtlülle bahçemize'Nokta' koyuyoruz;

'Şiir bizim gönlümüzde bir ece.../Lâkin dostlar meclisinde bir gece./Söz bahçesi parsellendi efendim,/Payımıza nokta düştü sadece.' (sh.70)

46. Ölüm Dağlara Oğul Bırakınca Vesilesiyle..

İlki 1975 'de yayımlanan yedi şiir kitabının sonuncusu olan 'Ölüm Dağlara Oğul Bırakınca'(60), Trabzonlu acar şairlerden Yaşar Bedri'nin, şiir serüvenine 1996'da vurduğu mührün adı.

Yaşar Bedri adına yanlışı yoksa 1984'den beri aşınayım. Üniversiteli çaylak şairler olarak, üç beş gözü kara arkadaşla çıkardığımız **Bireşim** Yazın Düşün Sanat Seçkisi'nin öğrenci evi yazıhanesinde okumuştum onun mısralarını. Hangi kitabıydı, nasıl şiirler vardı, hatırlamıyorum. İdris veya Adını Koyamadığım'dan birisiydi yüzde yüz. O zamandan bu yana Yaşar Bedri ile hatlarımız kopuktu. Son yıllardaki hamlelerini ise ancak uzaktan takip ediyorum.

1996 yaz tatilime denk düşen günlerimde Yaşar Bedri'nin birisi anlatı-öykü, ikisi şiir olmak üzere üç kitabını okudum. Anlatı-öykü'yü alanımız dışına girdiği için ilgililerine havale ediyor ve şaire kısa bir bakış gönderiyoruz:

Yaşar Bedri Trabzonlu delikanlı şairler soyunun ikincisi ve sonuncusu. Divan şiirinin Fiğanî'sinden (?-1532) sonra, Trabzon topraklarında benzer bir kanatlı şair gelmiş midir bilmem? Ama Yaşar Bedri'nin bu soydan geldiği aşikar.

Hattat, nakkaş, fotoğrafçı, ressam bir şair olan Yaşar Bedri'nin şiirlerinde bütün bu mesleklerinin yankısı kendini gösteriyor. Yani bir koltuğa sığan bunca karpuzun güzel savruk tablosu, şiirlerini de kendisine benzetiyor. Zaten uçan bir şair olarak

kanatlarını bütün göklere açan Yaşar Bedri, farklı bir dünyayı hedeflemiyorki:

'külün ve aynanın aşkında pervaneyiz/gönül mülkümüz talan, hiç'likte efsaneyiz.'

47. Şiir ve İslam

Bu iki kelimeyi bir araya getirmekten ar duyanların yaygın söylemler oluşturmak için kurdukları müslüman cephe(!) sağlı sollu şutlarla kaleyi içten ve yanlardan sararken, bir dergi(61) bu kelimelerin arkasındaki güzel gülleri tekrar açığa çıkarmak için masaya yatırıyor ve gündem oluşturmaya çalışıyor. Belki kaale alınmayacak, alaylanacak, hakîr sözlerin muhatabı olacak. Olsun.

Beri tarafta mübahlığın sınırını çerçeveleyip kartpostal gerçekliklerle mızızlanıp duran kökü içerde topluluk-ki mecazlarını, çağrışımlarını, im-gelerini bize ait has bir atlastan aparmaktadır varlık alemindeki somutluklarını başka topraklarda yeşermeye bağlıyor. Koskoca atlası bırak, küçük kara parçacıklarına düş, de ki, şiirin İslamlısı, İslamsız olmaz! Biz ne diyelim ki? Sözkonusu yargıyı evvelsiz ve ahirsiz bir evrensellekle dile getirmeye çırpınıp duran çömezler, irkilip kendilerine geldikleri vakit, bırakın, 'ah ü vah' lansınlar!

Biz öbür tarafa geçelim: Müdafî durumdakiler yarın öbürgün açık uçlara kayacak. O zaman görün siz tantanayı.

Geçelim. Biraz daha öteye gidelim: Kalem ve Onur Dergisi'nin hazırladığı soruşturma ile karşılaşılıyorsunuz. Keyfi bir edayla yayın yapmaktan hoşlanan medyatik kültür müdürleri tarafından toptancı bir yaklaşımla sıkboğaz edilen, dolayısıyla aktualitenin satır aralarında eritilmeye çalışılan bu dosya, şiir adına son yıllarda yapılan en kapsamlı çalışmaların baş kısımlarına oturmuştur. Buradan bir defa daha duyurulur.

DİPNOTLAR:

57. Yedi İklim Dergisi 75/76. Sayı, Temmuz-Ağustos, 1996, Sh. 15-17.

58. Martı, 2. Sayı, Temmuz-Ağustos, 1996, Sh. 12.

59. Mavi Sesli Şiirler, A.Vahap Akbaş, 3. Baskı, Se-sav, İstanbul, 1996.

60. Ölüm Dağlara Oğul Bırakınca, Yaşar Bedri, Divan, Trabzon, 1996.

61. Kalem ve Onur Dergisi, 11. Sayı.

Suhatşı TAKATU(*)

Çev: Ahmet YALÇINKAYA

FİLİSTİN ZEYTİNİ

Meltemin gidip te dönmediği yerde;
İçinde bülbül ötüşünün olmadığı
Ve serçe sıçrayışlarının artık görülmediği
Geri gelmediği yerde,
Şimdi yabancıların oturduğu yerde,
Orada
Ve zamanın eskisinde
Ecdad zeytin ağaçları ekti,

O yeri ektiler
Yüzlerce, yüzlerce seneden
ektiler onu
Zamanın hayli eskisinde.

Renkleri o yerin
Mübarek ağaçlara vurdu,
Kökü
O eski yerlerin derinliklerinde uzayana,
Renkleri,
Ülkelerden emdi güneşin ipekli ışıklarını
Renkleri onun
Vardı ve yok olmadı
Ve kalacak
Kırmızı
Yeşil
Esmer

Meltemin geri gelmediği
Ve şimdi yabancıların yaşadığı yerde
Yüksek durur zeytin ağaçları,
Hareket ederler öfkeyle.

Antika yer denir ya
Girer
Güçlükler beldesi şafağında

Ve nehirlerin açıklarında
Yayıldı ağacın hışırtısı, methi
Filistin'de
Tüm Filistin'de
Kükremeye dönüştü hışırtısı
Onun
Ve dallar,
Bütün dallar
Bir kanal oldu, yol oldu.

Orada
Ve o günün sabahında
Ufkunda eski yerin
Her nerde gelişirse zeytin ağaçları
Üç rengiyle
Üzerimize vurur sabah güneşi
Bize yansır,
Parlak,
Kuvvetli,
Üzgün,
Ve sert,
Bolluk içinde olur
Karanlığa bürünmüş ülkeleri

(*) Şuhatşı Takatu bir Japon şairidir. İntifada'nın ilk yıllarında, Yahudi zulmünden etkilenerek bu şiiri kaleme almış. Şair Bekir Abdulmen'am Muhammed şiiri Arapça'ya çevirmiştir.

Fiyatı: 70.000 TL.